

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun aluevaikuttavuus

Mari Jaakkola & Emma-Riikka Sadinmaa

Liiketalouden koulutusohjelman opinnäytetyö
Yritystoiminnan suuntautumisvaihtoehto
Tradenomi (AMK)

TORNIO 2012

TIIVISTELMÄ

KEMI-TORNION AMMATTIKORKEAKOULU, Liiketalous

Koulutusohjelma:	Liiketalous
Opinnäytetyön tekijä(t):	Mari Jaakkola & Emma-Riikka Sadinmaa
Opinnäytetyön nimi:	Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun aluevaikuttavuus
Sivuja (joista liitesivuja):	47 (3)
Päiväys:	1.11.2012
Opinnäytetyön ohjaaja(t):	Jukka Lauri
<p>Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää opiskelijoiden alueellista vaikutusta Kemi-Tornion alueella. Lähestyimme tutkimusta kahdella eri tavalla, joista ensimmäisessä kiinnitimme huomiota tilastoihin ja toisessa opiskelijoiden kulutukseen. Näiden kahden tutkimustavan tavoitteena oli selvittää opiskelijoiden merkitystä ja taloudellista vaikutusta alueella. Lähdimme tutkimaan opiskelijoiden taloudellista vaikutusta, jotta saataisiin selville kuinka suuren rahallisen menetyksen paikkakunta kokisi ilman ammattikorkeakoulun olemassaoloa.</p> <p>Opinnäytetyön teoriaosassa tarkastellaan vaikuttavuutta ja aluevaikuttavuutta ja miten vaikuttavuutta on tutkittu vuosien saatossa. Lisäksi olemme perehtyneet Kemi-Tornion ammattikorkeakouluun ja tarkemmin vielä liiketalouden koulutusohjelmaan. Teoriaosaa tarkastelemme kirjallisuuden ja Internet-lähteiden pohjalta. Työn empiirinen osio koostuu Liikeakatemia opiskelijoiden menoista sekä Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun opiskelijamäärien tilastoista. Kulutustiedot saimme opiskelijoiden keräämistä kuiteista ja tiliotteista. Tutkimuksesta saatuja tietoja tulkittiin kvantitatiivisin menetelmin.</p> <p>Tutkimuksessa käy ilmi kuinka Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun merkitys työvoiman tuottajana on kasvanut, sillä opiskelijamäärät ovat nousseet viimeisen kymmenen vuoden aikana. Opiskelijat saavat aikaan toiminnallaan laajoja taloudellisia vaikutuksia, ja opiskelijoiden merkitystä rahavirtojen lähteenä on pidettävä huomattavana. Tutkimuksessa selviää kuinka suuren rahavirran Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun opiskelijat tulisivat saamaan aikaan vuonna 2012.</p>	
Asiasanat: ammattikorkeakoulu, aluevaikuttavuus, vaikuttavuus, taloudellinen rakenne, taloudelliset vaikutukset.	

ABSTRACT

KEMI-TORNIO UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES, Business Administration

Degree programme:	Business Administration
Author(s):	Mari Jaakkola & Emma-Riikka Sadinmaa
Thesis title:	Regional impact of Kemi Tornio University of Applied Sciences
Pages (of which appendixes):	47 (3)
Date:	1.11.2012
Thesis instructor(s):	Jukka Lauri
<p>The main aim of this bachelor thesis was to determine the students' impact on the Kemi-Tornio region. We approached the research in two ways, firstly by studying statistics and secondly students' consumption. These two research objectives were to determine the importance of students and their economic impact on the region. We firstly investigated the participating students' monetary value in order to establish the extent of the financial loss experienced by the community without the existence of Kemi-Tornio University of Applied Sciences.</p> <p>The theory section of this thesis examines the regional impact and effectiveness of the region and how the impact has been studied over the years. In addition, we looked into Kemi-Tornio University of Applied Sciences, and more specifically into the Degree Programme of Business Administration. In the theory section we drew from literature and Internet sources. The data for the empirical part of this thesis consists of information concerning the Academy of Business students' spending and the students' enrollment statistics at Kemi-Tornio University of Applied Sciences. The consumption information was collected from students' receipts and bank statements. The data received from these two sources were interpreted through quantitative methods.</p> <p>The results of this thesis indicate how the importance of Kemi-Tornio University of Applied Sciences as a producer of labor has increased, because the number of students has increased in the past ten years. The students provide through their activities a wide range of economic effects, and the students' role as a source of cash flow can be regarded as significant. The thesis results also forecast how much cash flow Kemi-Tornio University of Applied Sciences students will accumulate in 2012.</p>	
Keywords: University of Applied Sciences, regional, impact, economic structure, economic effects.	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ.....	3
ABSTRACT	3
SISÄLLYS	3
1 JOHDANTO.....	5
1.1 Tausta.....	5
1.2 Tavoite	5
1.3 Tutkimusmenetelmä ja sen perustelu.....	6
2 VAIKUTTAVUUS KÄSITTEENÄ JA KOULUTUKSEN VAIKUTTAVUUDEN TUTKIMUS	8
2.1 Koulutuksen vaikuttavuuden tutkimus muualla	9
2.2 Koulutuksen vaikuttavuuden tutkimus Suomessa	10
3 AMMATTIKORKEAKOULUJÄRJESTELMÄ	12
3.1 Arvoperusta	12
3.2 Tehtävät ja tavoitteet.....	12
3.3 Ammattikorkeakoulun sidosryhmät.....	14
4 KEMI-TORNION AMMATTIKORKEAKOULU	16
4.1 Liiketalouden koulutusohjelma	17
4.2 LiikeAkatemia	17
5 ALUEVAIKUTTAVUUS.....	19
5.1 Taloudellisen aluevaikuttavuuden mittaaminen	20
5.2 Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu vahva aluevaikuttaja	21
5.3 Opiskelijoiden keskimääräinen opiskeluaika	22
6 KEMI-TORNION AMMATTIKORKEAKOULU TILASTOINA	23
6.1 Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun opiskelijoiden määrät ja muutokset	23
6.2 Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun henkilökunnan taloudellinen aluevaikutus.....	29
7 OPISKELIJOIDEN RAHANKÄYTTÖ ALUEELLA	32
7.1 Aineiston hankinta	32
7.2 Tulos	33
8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	38
LÄHTEET	41
LIITTEET.....	44

1 JOHDANTO

1.1 Tausta

Opinnäytetyömme tavoitteena on kartoittaa Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun alueellista vaikuttavuutta. Opinnäytetyön taustana on Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun tavoite etsiä uusia ratkaisuja ja keinoja ammattikorkeakoulun alueellisen vaikuttavuuden arvioimiseen. Perehdymme opinnäytetyössämme opiskelijoiden taloudelliseen vaikuttavuuteen opiskelupaikkakunnalla.

Opinnäytetyön aiheen valintaan vaikuttivat alustavasti Kemi-Tornion ammattikorkeakouluun kohdistuvat leikkauspäätökset, joissa opetus- ja kulttuuriministeriö oli viemässä aloituspaikkoja Kemi-Tornio alueelta runsaasti (Länsi-Pohjan yrittäjät: Meri-Lappi tarvitsee ammattikorkeakoulun 2011, hakupäivä 29.11.2011). Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu pyrki saamaan mediassa näkyvämpää julkisuutta olemassa olostaan pienin erilaisin tempauksin muun muassa Haalarimarssin ja kravatin leikkauksen avulla. Koulumme opiskelijoilla oli merkittävä panos näihin tapahtumiin, mutta myös julkisuuden henkilöiltä saimme tukea. Esimerkiksi näyttelijä-koomikko Jope Ruonansuu osallistui marraskuussa 2011 järjestettyyn kravatin leikkaukseen.

1.2 Tavoite

Opinnäytetyömme tavoitteena on tarkastella Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun aluevaikuttavuutta. Tutkimusongelman rajasimme kahteen osaongelmaan. Ensimmäisen osaongelman tavoitteena on selvittää, minkälainen on Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun aluevaikuttavuus tilastojen valossa, ja kuinka ammattikorkeakoulu voi parhaiten vastata seutukunnan tarpeisiin.

Toisen osaongelman tavoitteena on selvittää kuinka paljon opiskelijat tuovat suoraa rahavirtaa alueelle. Tutkimuksessa tarkastellaan 14 tradenomiopiskelijan kulutusta kuu-

kauden ajalta. Opiskelijat ovat keränneet tuolta ajalta tositteensa sekä tiliotteensa, joiden pohjalta tarkastelu tapahtuu.

Opinnäytetyömme teoriatausta rakentuu koulutuksen vaikuttavuuden ja aluevaikutavuuden käsitteiden tarkastelulle sekä ammattikorkeakoulujärjestelmän ja Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun esittelylle. Tarkemmin tarkastelimme Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun liiketalouden koulutusohjelmaa.

1.3 Tutkimusmenetelmä ja sen perustelu

Opinnäytetyömme tutkimusmenetelmänä käytämme kvantitatiivista tutkimusta eli määrällistä tutkimusta. Määrällinen tutkimus on menetelmä, joka antaa yleisen kuvan muuttujien välisistä suhteista ja eroista. Vilkkaan (2007, 14) mukaan se vastaa kysymykseen kuinka paljon tai miten usein. Määrällinen tutkimusmenetelmä eli kvantitatiivinen menetelmä on tutkimustapa, jossa tietoa tarkastellaan numeerisesti, kuten me olemme opinnäytetyössämme tehneet. Käsittelemme tutkittavia asioita ja niiden ominaisuuksia yleisesti kuvaillen numeroiden avulla. Olemme keränneet tutkimustiedon numeroina ja ryhmitelleet laadullisen aineiston numeeriseen muotoon, kuten määrällisessä tutkimuksessa tehdään. Esittelemme tulokset numeroina esimerkiksi muun muassa euro- ja prosenttimäärinä. Tulkitsemme ja selitämme olennaisen numerotiedon sanallisesti.

Tutkimme opinnäytetyössämme Tilastokeskuksen sekä opetushallinnon kokoaman raportointipalvelu Vipusen kautta saatuja tilastoja vuosilta 2002–2011 ja analysoimme niiden tuloksia lukijalle. Tilastokeskuksen tehtäviin kuuluu laatia yhteiskuntaoloja koskevia tilastoja ja selvityksiä ja huolehtia valtion tilastotoimen yleisestä kehittämisestä yhteistyössä muiden valtion viranomaisten kanssa. Tämä tarkoittaa sitä, että Tilastokeskus kerää ja ylläpitää yhteiskuntaa kuvaavia tietoaineistoja hoitaen tietopalvelua ja edistäen tilastotiedon käyttöä. Tarkoituksena on myös kehittää tilastomenetelmiä ja tehdä tilastojen kehittämistä palvelevaa tutkimustyötä. (Toiminta ja tehtävät 2012, hakupäivä 19.9.2012.) Vipunen on uusi raportointipalvelu opetushallinnolta, jota toteutetaan yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön sekä opetushallituksen kanssa. Tällä hetkellä Vipusesta löytyy tietoja ainoastaan korkeakoulutuksesta eli tutkinto- ja opiskelijatietoa.

Vipusen tilastot perustuvat Tilastokeskuksen, opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen keräämiin tietoihin ja rekistereihin. (Vipunen 2012, hakupäivä 19.9.2012.)

Opiskelijoiden ostovoiman tulovaikutusta tutkimme opiskelijoiden kulutustutkimuksessa. Tutkimus koostuu 14 tradenomiopiskelijan keräämistä selvityksistä, kuinka paljon heillä on ostoja ja menoja kuukauden aikana. Tämän myötä saamme selville, minkä verran opiskelijat kuluttavat opiskelupaikkakunnan yrityksiin ja palveluihin keskimäärin kuukaudessa. Samalla pyrimme selvittämään Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun välitömiä ja välillisiä tulo- ja työllisyysvaikutuksia.

2 VAIKUTTAVUUS KÄSITTEENÄ JA KOULUTUKSEN VAIKUTTAVUUDEN TUTKIMUS

Vaikuttavuutta tutkiessa nimenomaan koulutuksen vaikuttavuus on ollut mielenkiinnon kohteena viimeisen vuosikymmenen ajan. Koulutuksen vaikuttavuutta tarkasteltaessa voidaan käyttää kahdenlaisia lähestymistapoja, joita ovat joko tilasto- tai soveltamis- pohjainen lähestymistapa. (Riikkinen 2002, 41.) Opinnäytetyössämme käytämme tilastopohjaista lähestymistapaa.

Koulutuksen vaikuttavuuden tilastopohjainen tarkastelu kiinnittää huomionsa muun muassa tutkinnon suorittaneiden määriin. Koulutuksen vaikuttavuuden selvittämiseksi voidaan kuitenkin myös selvittää ammattikorkeakoulun sidosryhmien näkemyksiä siitä, millaisina työntekijöinä, osaajina ja asiantuntijoina ne näkevät ammattikorkeakoulusta valmistuneet työntekijänsä eli sitä, kuinka ammattikorkeakoulusta valmistuneet selviävät käytännön muuttuvissa ongelmanratkaisutilanteissa soveltamalla oppimiaan tietoja käytännön työtehtäviin. Koulutuksen vaikuttavuuden ydin löytyy siis opitun soveltamisessa käytäntöön. (Lehtisalo 1992, 29; Linna 1999, 12.)

Koulutus ja osaaminen ovat alueiden kilpailuvaltteja. Ammattikorkeakouluista valmistuneet ovat kotiseutu-uskollisempia ja korkeakoulut kouluttavat enemmän nuoria oman alueensa työvoimaksi. Koulumme rehtori Reijo Tolppi (2012, 6) viittaa kolumnissaan kyselyyn, joka toteutettiin viime keväänä ammattikorkeakouluun hakeneilta nuorilta ja kyselyssä 80 prosenttia vastanneista aikoo jäädä Lappiin. Vain yhdeksän prosenttia vastaajista suunnittelee lähtevänsä Oulua kauemmaksi. Kyselyyn vastanneita oli yhteensä 330 vastaajaa, joten kyselyn tuloksia voidaan pitää luotettavina.

Opetushallituksessa (1995, 16 - 17) nähdään vaikuttavuus tuloksellisuuden osatekijänä, ja nämä käsitteet on määritelty seuraavasti:

”Tuloksellista koulutus on silloin, kun kansallisella ja kansainvälisellä tasolla koulutusjärjestelmän kullekin organisaatio-muodolle, oppilaitokselle ja yksilön oppimistoiminnalle asetetut tavoitteet on saavutettu. Vaikuttava koulutus on silloin, kun sen tuottamat valmiudet laadullisesti ja määrällisesti edistävät yksilön henkistä kasvua sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja työelämän kasvua.”

Vahervan (1983, 31) mukaan koulutuksen vaikuttavuus on sitä, että koulutukselle asetetut erilaiset panosta, prosessia ja tuotosta koskevat tavoitteet saavutetaan välittömästi tai myöhemmin, ja että nämä koetaan saavutuksina koulutukseen kytkeytyvien eri tahojen kannalta. Samaan koulutuskokonaisuuteen kohdistuu odotuksia yksilön, yrityksen/organisaation tai koko yhteiskunnan taholta. Eri sidosryhmien odotusten ja näkemysten välillä voi olla huomattaviakin ristiriitoja.

2.1 Koulutuksen vaikuttavuuden tutkimus muualla

1960-luvun alkupuolelle ulottuvat koulutuksen vaikuttavuuden tutkimuksesta juuret, jolloin koulutuksen vaikuttavuuden tutkimusta tutkittiin lähinnä taloudellisen vaikuttavuuden kannalta. Taloudelliseen kasvuun havaittiin olevan vaikutusta koulutuksen kautta hankitulla niin sanotulla inhimillisellä pääomalla. Empiiriset tutkimukset osoittivat, että koulutuksen määrän ja elinikäisten tulojen välillä vallitsee positiivinen yhteys. (Denison 1962; Hölttä 1996, 54.) 1960-luvun loppupuolella tehdyissä tutkimuksissa havaittiin, että koulutuksen lisäksi myös muut tekijät, kuten sukupuoli ja sosiaalinen tausta vaikuttivat tuloihin (Hölttä 1996, 55).

70- ja 80-luvuilla koulutuksen vaikuttavuuden arvioinnissa alettiin kritisoida pelkästään taloustieteellistä lähestymistapaa. Tarkasteltaessa koulutuksen vaikuttavuutta, esimerkiksi Bowles ja Gintis käyttivät apunaan koulutussosiologista perspektiiviä ja he painottivat muun muassa oppilaiden ja opettajien vuorovaikutusta. Puolestaan Arrow, Spence ja Blaug näkivät koulutusjärjestelmän tarkoituksena kykyjen lajittelun eli heidän mukaansa koulutuksen tärkeimpänä tehtävänä oli tuottaa tietoa ihmisten synnynnäisistä kyvyistä seulomalla lahjakkaat henkilöt korkeammalle yhteiskunnassa koulutuksella ja lopulta palkitseamalla nämä tutkintotodistuksella. Saamallaan todistuksella nämä henkilöt pystyivät sitten viestimään työnantajille kyvyistään. Tutkimuksen kohteeksi kuitenkin jo heti 1990-luvun alussa nousivat uudelleen koulutuksen ja taloudellisen kasvun väliset yhteydet. (Arrow 1973, 203; Blaug 1985, 21; Bowles & Gintis 1975, 65; Spence 1974, 143.)

2.2 Koulutuksen vaikuttavuuden tutkimus Suomessa

Suomessa koulutuksen vaikuttavuuden tutkimuksen juuret ulottuvat 1970-luvulle. Tutkimuksen alussa keskityttiin lähinnä koulusaavutusten ja oppimistuotosten mittaukseen. Koulutuksen vaikuttavuuden tutkimus oli kuitenkin sen merkittävyyden nähden vähäistä. Koulutuksen vaikuttavuutta ryhdyttiin tutkimaan enemmän ja tarkastelemaan laajemmin 1990-luvulla. (Valtonen 1997, 9.)

Kinnusen (2001, 20) mukaan vaikuttavuutta voidaan tarkastella neljästä toisiinsa limityvästä suunnasta. Ensimmäisenä näkökulmana on aluekehitys- ja rakennepolitiikka, joissa tarkastelun kohteena ovat aluekehityksen avaintekijät, niitä ovat muun muassa väestö ja elinkeinorakenne. Toisena näkökulmana on koulutuksen vaikuttavuus, jolloin tarkastellaan muun muassa mistä opiskelijat hakeutuvat korkeakouluun, millainen opiskelijoiden työllistyminen alueella sekä millaiset ovat korkeakoulun suorat ja epäsuorat aluetaloudelliset vaikutukset. Kolmantena näkökulmana on tiede- ja teknologiapolitiikka, joissa tutkitaan esimerkiksi sitä kuinka hyvin tiede- ja tutkimuspolitiikalla on onnistuttu talouden rakenteen uudistumisessa. Viimeisenä näkökulmana on yhteistyö, jossa korostetaan korkeakoulun ja alueen vuorovaikutusta eli tämä tarkoittaa sitä, että mitkä tahot ovat korkeakoulun kannalta keskeisimmät sidosryhmät, kilpailijat ja yhteistyökumppanit sekä miten yhteistyö on organisoitu ja miten se on kannattavaa.

Antikaisen (1974, 15-17) mukaan vuorovaikutuksen muodot voidaan jakaa työvoima-, tiedollisiin, taloudellisiin, kulttuuri- ja poliittisiin vaikutuksiin. Työvoimavaikutukset syntyvät sitä kautta, kun opiskelijat rekrytoidaan, heille annetaan opetusta, valmistuneet sijoittuvat työhön ja korkeakoulu työllistää opettajia, tutkijoita ja muuta henkilökuntaa. Kun valmistuneet käyttävät tiedollisia, taidollisia ja asenteellisia valmiuksiaan, syntyy tiedollisia vaikutuksia. Antikaisen mukaan henkilöstön sijoittumisen lisäksi myös henkilökunnan alueellisen sitoutumisen asteella voidaan nähdä olevan merkitystä korkeakoulun alueellisessa vaikuttavuudessa.

Jo 1960-luvulta alkaen Suomessa on jossain määrin tutkittu koulutuksen tuottavuutta taloustieteellisestä näkökulmasta. Erityisesti kustannushyötyanalyysia sovellettiin 1970-luvulla ja 1990-luvulla tutkimuksen kohteena oli koulutuksen taloudellinen kannatta-

vuus. Tällöin selvitettiin muun muassa inhimillisen pääoman teorian selitysvoimaa ja taloudellista kasvua, koulutuksen palkkavaikutuksia ja koulutusinvestointien yksilöllistä tuottoastetta. Esimerkki eräästä tutkijasta oli Asplund, joka tutki koulutuksen vaikutusta taloudelliseen kasvuun. Pääpaino hänen tutkimuksissaan oli inhimillisen pääoman eli ensisijaisesti koulutuksen ja työkokemuksen vaikutuksissa palkkatasoon ja siten palkkaeroihin. Koulutuksen tuotto kasvaa tutkimuksen mukaan koulutusasteen mukaan, eniten ylempien toimihenkilöiden ryhmässä ja vähiten teknisten toimihenkilöiden ryhmässä, poikkeuksena tietenkin koulutusuran alku. Tarkastuskaudella 1980-1990 eri koulutusasteiden tuotot olivat silti heikentyneet ja koulutusasteiden väliset tuottoerot kaventuneet. (Asplund 1991, 71; Asplund 1993, 89.)

Alueelliset vaikutukset ammattikorkeakouluissa alkavat siitä, kun ne rekrytoivat opiskelijoita eri alueilta. Vaikutukset näkyvät ammattikorkeakoulun sijaintipaikkakunnalla ja lähialueilla koko koulutusprosessin aikana. Tutkinon suorittaneilla opiskelijoilla on vaikutuksia sekä lähtö- että sijoittumispaikkakuntaan sijoituessa työelämään. Osa ammattikorkeakoulujen suorasta vaikuttavuudesta ei ole alueellisesti paikannettavissa, mutta osa kohdistuu selkeästi tietyille alueille. (Riikkinen 2002, 21.)

3 AMMATTIKORKEAKOULUJÄRJESTELMÄ

3.1 Arvoperusta

Keskeinen arvoperusta ammattikorkeakoulujärjestelmälle perustuu alueelliselle tasa-arvolle ja oikeudenmukaisuudelle (Niemelä 2004, 31). Tämä arvoperusta on antanut perustuksen, minkä vuoksi koettiin tarpeelliseksi perustaa ammattikorkeakoulut yliopistojen rinnalle osaksi koulutusjärjestelmää. Menestyksen tarve johti koulutusjärjestelmien väliseen kilpailuun, koska haluttiin, että ihmiset kouluttautuisivat mahdollisimman hyvin. (Rask 2002, 31.) Ammattikorkeakoulujärjestelmä luotiin tähän ajatukseen sitoutuen. Tämän tarkoituksena on antaa väestölle yhtäläisemmät mahdollisuudet käydä korkeakoulua sijoittamalla mahdollisimman moneen maakuntaan monialainen ammattikorkeakoulu. (Niemelä 2004, 31.)

Alueellinen hyvinvointi voidaan nähdä toisena keskeisenä ammattikorkeakoulujärjestelmän arvoperustana, joka on luotu jo 1960 - 1970 - luvuilla. 1960 - 1970 - luvuilla asetettiin tavoitteeksi luoda suomalainen hyvinvointiyhteiskunta, jossa jokaisen kansalaisen oikeudet voidaan tiivistää taloudellisiin, sosiaalisiin ja sivistyksellisiin oikeuksiin. Muun muassa laadukkaalla koulutuksella ja tutkinnon suorittamisella voidaan edesauttaa oikeuksien realisoitumista. Koulutus tarjoaa paremmat mahdollisuudet työllistymiselle ja työn tuoman toimeentulon kautta puolestaan luoda edellytykset hyvinvoinnille ja elämänhallinnalle. (Niemelä 2004, 32.)

Ammattikorkeakoulu voidaan nähdä ennen kaikkea työvoiman tuottajana elinkeinoelämälle, inhimillisen pääoman kartuttajana, työllistäjänä, rahavirtojen lähteenä, yhteistyökumppanina eri sidosryhmille sekä innovaatiokeskuksena. Myös ammattikorkeakoulun imago nähtiin yhtenä alueellisen vaikuttavuuden osatekijänä.

3.2 Tehtävät ja tavoitteet

Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen ja taiteellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatil-

lisiin asiantuntijatehtäviin, tukea yksilön ammatillista kasvua ja harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä tukevaa alueen elinkeinorakenteen huomioon ottavaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä (Ammattikorkeakoululaki 351/2003 4 §). Myös aikuiskoulutuksen antaminen ja kehittäminen sekä mahdollisuus antaa ammatillista opettajakoulutusta kuuluvat myös ammattikorkeakoulujen tehtäviin (Ammattikorkeakoululaki 351/2003 4 §). Kuten edellisten lakikohtien perusteella voidaan nähdä, ammattikorkeakoulun tehtävät pystytään tiivistämään kolmeen asiaan: opetus, tutkimus- ja kehitystyö sekä alueellinen vaikuttavuus. Näillä keinoin ammattikorkeakoulut voivat vaikuttaa omalta osaltaan työelämässä tapahtuviin muutoksiin sekä toteuttaa arvoperustaa, jolle ammattikorkeakoulujärjestelmä nojautuu. (Vesterinen 2004, 41.)

Raivolan (2000, 169) mukaan ammattikorkeakoulujen ydintehtävänä voidaan nähdä opetuksen antaminen, jonka avulla ihmiset saavat työelämään tarvittavia tietoja, taitoja sekä sosiaalisia kykyjä. Ammattikorkeakouluissa tapahtuva opetus halutaankin pitää kiinteässä yhteydessä työelämään. Tämän avulla pyritään kouluttamaan opiskelijoista taitavia, käytännön ammattilaisia työmarkkinoille ja siten omalta osaltaan luoda edellytykset yhteiskunnan hyvinvoinnille. (Korhonen 2000, 59.) Kuten muillakin oppilaitoksilla, myös ammattikorkeakouluilla opetus on onnistunut silloin, kun sen tuloksena ovat tavoitteiden mukaiset tiedot, taidot ja sosiaaliset kyvyt (Raivola 2000, 169).

Tutkimus- ja kehitystyön (T&K – työ) merkitystä ei pitäisi väheksyä, vaikka se usein jää opetuksen varjoon, jota pidetään kouluihin kaikkein läheisimmin yhdistettynä ja tärkeimpänä tehtävänä. On muistettava, että korkeakoululaitokselle on vaatimuksena annettu uuden tiedon tuottaminen sekä olemassa olevan tiedon kehittäminen ja siirtäminen. (Vesterinen 2004, 42.) Opetuksen kehittäminen voidaan nähdä T&K – työn ydintehtävänä, mutta sillä on myös kolme muuta tehtävää, joiden avulla ammattikorkeakoulujen arvomaailmat toteutuu. Erilaiset työelämä tutkimukset ja –projektit ovat yhtenä T&K –työn tarkoituksen, näiden avulla pyritään kehittämään työelämän ammatillista tietoa sekä tuomaan opetukseen käytännön tietoihin perustuvaa oppimateriaalia. Pedagogisiin oppimiskokeiluihin liittyvä tutkimustyö sekä henkilöstön jatkotutkinnoissa tehtävä ammattikorkeakoulun kehittämistyö nähdään lisäksi tutkimus- ja kehitystyön tehtävänä. (Vesterinen 2004, 44-45.)

Aikaansaadessaan alueellista hyvinvointia ammattikorkeakoulut tukevat aluekehitysvai-
kutusta. Alueellinen vaikuttamistyö, eli reagointi alueellisesti yritysten tarpeisiin, on
yksi ammattikorkeakoulujen tehtävistä. Tämän toteutumista opetusministeriö omalta
osaltaan ohjaa tavoite- ja tulosneuvotteluiden avulla. (Alanen 2000, 178-179.) Tiivis
yhteistyö mahdollistaa ammattikorkeakoulujen uusien ja korkeaa osaamista vaativien
työpaikkojen synnyn sekä osaavan henkilöstön kouluttamisen yritysten tarpeisiin. Ta-
voitteena on myös kehittää ympäristö sellaiseksi, mikä houkuttelisi muun muassa uusia
yrityksiä paikkakunnalle. (Rask 2002, 37.)

3.3 Ammattikorkeakoulun sidosryhmät

Organisaatioita jäsentäessä yksi tapa on tarkastella niitä sidosryhmien näkökulmasta.
Tämän seurauksena organisaatiot nähdään eräänlaisina sosiaalisina ja teknisinä järjes-
telminä, joissa eri sidosryhmillä on erilaiset roolit. (Näsi & Näsi 1997, 213-214.) Yksit-
täisellä henkilöllä tai ryhmällä viitataan sidosryhmiin, jotka pystyvät vaikuttamaan
organisaatioon tai johon organisaation toimenpiteet, päätökset, periaatteet, käytännöt tai
tavoitteet vaikuttavat. Organisaation toiminta ja organisaation tarjoama informaatio ovat
sidosryhmien kiinnostuksen kohteena. (Carroll 1993, 60; Carroll & Näsi 1997, 46.)

Usein sidosryhmien edustajat mielletään sivustakatsojiksi, mutta näin se ei kuitenkaan
ole, vaan heillä voi olla jopa laillinen intressi tai panos organisaatioon, ja he ovat kiin-
nostuneita siitä, miten organisaatio pääse asetettuihin tavoitteisiin (Carroll & Näsi 1997,
47). Menestyäkseen kilpailussa tulee organisaation tavalla tai toisella palvella sidos-
ryhmiensä todellisia tai mahdollisia tarpeita menestyäkseen kilpailussa (Kotler & And-
reasen 1995, 41).

Sidosryhmäsuhteissa vaikuttaminen tapahtuu kaksisuuntaisesti, ja sidosryhmäajattelun
mukaan organisaatio voi toimia vain vuorovaikutuksessa sidosryhmien kanssa. Jotta
toimintaedellytys pitkällä aikavälillä toimii, organisaation tulee toimia siten, että sen
sidosryhmät pysyvät tyytyväisinä. (Näsi 1995, 24.) Jokaisella organisaation sidosryh-
mällä on erilainen vaikutus organisaation toimintaan. Ammattikorkeakouluilla on paljon
erilaisia sidosryhmiä, joita voidaan luokitella erillä tavoin. Esimerkiksi ammattikorkea-
koulun sidosryhmät voidaan jakaa ryhmiin: alueen kaupungit, elinkeinoelämä, opiskeli-

jat, opiskelijaorganisaatiot, ulkopuoliset rahoittajat sekä ammattikorkeakoulun johto ja hallinto. (Näsi & Näsi 1997, 213.)

4 KEMI-TORNION AMMATTIKORKEAKOULU

Selventääksemme lukijalle Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun tehtäviä ja toimintaa, sekä sen eri sidosryhmiltä asettamia tavoitteita. Teemme tutuksi lukijalle Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun strategiat sekä opetusministeriöltä Kemi-Tornion ammattikorkeakoululle antamat tavoitteet, jotta lukijalle selkiytyy miksi aiheeseen on perehdytty, mistä syistä lähdimme rakentamaan opinnäytetyötämme.

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu aloitti toimintansa ensimmäisten valtakunnallisten kokeilujen joukossa 1992. Ammattikorkeakoulun ylläpitoa varten perustettiin kuntayhtymä, johon liitettiin myös myöhemmin toisen asteen ammatillisia oppilaitoksia. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun kaksi päätehtävää ovat järjestää työelämälähteistä korkeakouluopetusta, ja tehdä opetusta kehittävää ja alueen hyvinvointia lisäävää tutkimus- ja kehitystyötä. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa opiskelee lähes 3000 opiskelijaa. Opetushenkilökuntaa siellä on noin 140, muuta henkilöstöä lähes 90. (Esittely 2011, hakupäivä 8.5.2012.)

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa opiskelijalla on valittavanaan viidestä eri koulutusalan opinnoistaan hänelle mieluisansa. Valittavana aloina joihin opiskelijat voivat hakeutua ovat kulttuurin-, liiketalouden-, luonnontieteiden-, sosiaali- ja terveystieteiden- tai tekniikan alan opintoja. Kulttuurin- ja tekniikan alaa lukuun ottamatta näihin ammattikorkeakoulututkintoihin opiskelijoilla on mahdollisuus opiskella suomen ja englannin kielellä. (Esittely 2011, hakupäivä 8.5.2012.)

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun visiona vuodelle 2012 on olla strategisilla osaamisalueilla valtakunnallisesti ja kansainvälisesti arvostettu osaaja osana Lapin korkeakoulukonsernia, jonka Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu muodostaa yhdessä Lapin yliopiston ja Rovaniemen ammattikorkeakoulun kanssa. Ammattikorkeakoulun vahvuus perustuu korkealaatuiseen osaamiseen ja tunnustettuun innovatiiviseen asiantuntijuuteen. (Strategia 2012, hakupäivä 8.5.2012.) Ammattikorkeakoulun arvoja ovat osaaminen ja viisaus, luovuus ja rohkeus sekä luotettavuus ja luottamus (Esittely 2011, hakupäivä 8.5.2012).

4.1 Liiketalouden koulutusohjelma

Perehdymme Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun koulutusohjelmista liiketalouden koulutusohjelmaan hieman tarkemmin, koska kysely on tehty liiketalouden koulutusohjelman LiikeAkatemian opiskelijoille. Liiketalouden alalla opiskelijan tavoitteena on omaksua kokonaisvaltainen näkemys liiketalouden ja yritystoiminnan erityisesti pk-yritysten näkökulmasta tai liiketoimintalogistiikasta. Torniossa liiketalouden koulutusohjelman opinnot suuntautuvat kansainväliseen kauppaan ja markkinointiin tai yritys-toimintaan ja Kemissä suuntaudutaan logistiikkaan. Ammattikorkeakoulussa opiskel- laan korkeakoulututkintoa käytännönläheisesti tekemällä tutkimus- ja kehitystehtäviä yhteistyössä alueen yritysten kanssa tai toimimalla opiskelijoiden omassa yrityksessä. Koulumme antaa hyvät valmiudet toimia liike-elämän tehtävissä. Esimerkiksi koulusta valmistumisen jälkeen opiskelijalla on mahdollisuus hakeutua vienti-, tuonti- ja hankin- tatehtäviin. (Liiketalouden koulutusohjelma 2012, hakupäivä 14.9.2012.)

4.2 LiikeAkademia

Tornion liiketalouden alalla on avattu uusi mahdollisuus opiskelijoille suuntautua pk-yritystoimintaan LiikeAkademia- opetuksessa. LiikeAkademia on Kemi-Tornion Kaupan Liiketalouden yksikön yrittäjyyteen tähtäävä koulutus. LiikeAkademia opetuksessa opiskelijat perustavat opintojen aikana yrityksen ja toimivat yrittäjinä.

Perinteistä luokkaopiskelua ei ole tässä opetustyyliässä unohdettu, vaan ennen LiikeAka- temiaan siirtymistä kolmannella vuodella, tulee opiskelijoiden perehtyä yrittäjyyteen ensin kirjallisesti opintoja käyden. Ensimmäisenä vuotena opiskellaan perusopintoja, jolloin käytännön asioita käydään lävitse tavanomaisella luokkaopetuksella. Toisena vuonna yritystoiminnan valinneet opiskelijat jatkavat opintojaan perinteisesti, kuitenkin niin, että oppiaineiden sisällä he jo tekevät projektinomaisesti kehittämis- ja tutkimus- töitä alueen yrityksille. Kolmas opiskeluvuosi on sitten varsinainen Akatemiavuosi. Tuolloin opiskelijat siirtyvät myös fyysisesti pois koulun tiloista, omiin toimitiloihinsa.

LiikeAkademia malli toimii nyt kolmatta vuotta Torniossa ja sen aikana on ollut yhteensä kolme tiimiyritystä. Ensimmäisen vuoden tiimiyritys oli RajaPartners Oy, jota voidaan myös pitää Tornion Akatemiamallin pilottiryhmänä. RajaPartners aloitti toimintansa kesällä 2010. RajaPartners Oy valitsi yritysmuodokseen osakeyhtiön. Jokainen yhtiön kahdestatoista opiskelijajäsenestä sijoitti yritykseen 200 euroa, jotta lain vaatima 2500 euron pääoma saatiin kasaan. (Eerikkilä 2011, hakupäivä 14.9.2012.)

RajaPartnersin seuraajina astuivat kuvioon kaksi uutta tiimiyritystä, jotka ovat Urban Flow Osuuskunta ja Finnmerc Oy. Finnmerc Oy valitsi yritysmuodokseen RajaPartners Oy:n tavoin osakeyhtiön. He saivat yhtiön perustamiseen mallia RajaPartnersilta, Finnmercin yhtiöön kuuluu tällä hetkellä 11 jäsentä. Urban Flow Osuuskunnan 14 jäsentä päätti ottaa yritysmuodokseen osuuskunnan. Osuuskunnan jäsenten osuusmaksuksi päätettiin 125 euroa ja lisäksi jokainen jäsen maksoi vielä 25 euron rekisteröintimaksun kaupparekisteriin. Uusimmat LiikeAkatemian jäsenet aloittivat toimintansa 2012 syksyllä, mukaan tuli taas kaksi uutta yritystä, joita ovat Roihu Osuuskunta ja Inn Drop Osuuskunta.

Esimerkiksi RajaPartners Oy tuotti suoranaisesti toiminnallaan yhteiskunnalle 9008,98 euroa, tästä summasta arvonlisäveroa he maksoivat 4733,53 euroa. Palkkojen ennakko-pidätykset olivat yrityksen liiketoiminnasta yhteensä 1268,55 euroa. Voitosta he maksoivat yhteisöveroa 2507,75 euroa ja osakkaat maksoivat veroa osingoistaan arviolta 500 euroa. (Rahkonen 2.10.2012, haastattelu.)

5 ALUEVAIKUTTAVUUS

Yleisessä kielenkäytössä termi aluevaikuttavuus sekoittuu helposti aluekehittämistyöhön. Pelkästään aluevaikuttavuus käsitteenä sisältää monta eri merkitystä, joten sen määrittelyn parissa usein palataan määrittelyn pariin: mistä onkaan kysymys? Aluevaikuttavuudella tarkoitetaan sitä osaa organisaation toiminnan vaikuttavuudesta, joka toteutuu jollakin määritellyllä maantieteellisellä alueella. Organisaation vaikuttavuutta voidaan pyrkiä selvittämään ja kuvaamaan erilaisten mittarien avulla. (Tarnanen 2007, 17.)

Ammattikorkeakoulutoiminnassa on tärkeää kiinteä yhteys ympäristöönsä. Yhteistyötä tehdessä yritykset ja ammattikorkeakoulu mahdollistavat sen, että koulutetaan taitavia asiantuntijoita yritysten tarpeiden mukaan. (Rask 2002, 37.) Aluevaikuttavuutta voidaan kuvata myös verkostoitumisella. Verkostoitumista voidaan pitää olennaisena alueen osaamisrakenteen kannalta, koska sen avulla oppiminen liittyy yksittäisen toimijan oppimisen koko alueella saatavissa olevaksi osaamisvarannoksi. (Tassey 1991, 354.) Salmen, Blomqvistin, Aholan ja Kyläheikon (2001, 51) mukaan, kun yhden yksittäisen toimijan, esimerkiksi ammattikorkeakoulun, tuottama osaaminen yhdistetään alueen osaamisvarantoon, syntyy osaamisen positiivisia ulkoisvaikutuksia.

Alueen toimijoiden ja organisaatioiden välinen vuorovaikutus luo erilaisia resursseja, jotka ovat etuuksia alueen yrityksille ja niiden saatavuus tämän keskittymän ulkopuolella ei ole välttämätöntä. Toimijoiden ja organisaatioiden välinen yhteistyö antaa yksittäiselle toimijalle mahdollisuuden hyödyntää yleistä osaamista ja yhteisesti kehitettyä tietoa liike-elämästä ja sen ympäristöstä, mikä sopii hyvin inhimilliseen pääomaan. (Salmi ym. 2001, 73.) Yksilöiden ja yritysten kartuttaessa uutta pääomaa myös inhimillistä, vaikuttavat he samalla myös muiden pääoman tuottavuuteen, tämä taas saa aikaan lisääntyviä tuottoja, ja sitä kautta taloudellista kasvua (Kyläheiko, Okko & Salmi 2002, 31).

Sosiaalinen vuorovaikutus ja positiivinen ulkoisvaikutus ovat jatkuvan kasvun taloudellisten mekanismien vaatimukset, luonteeltaan nämä ovat usein paikallisia (Martin 1999, 70). Alueen menestyminen riippuu sen kyvystä tuottaa ja käyttää tietoa ja osaamista, ja

koska nimenomaan ammattikorkeakoulut ovat uuden osaamisen tuottajia yhteiskunnassa, on ammattikorkeakoulujen, erilaisten osaamiskeskusten ja teknologia-keskittymien rooli keskeinen aluetta kehittäessä. Ennen kaikkea alueen menestyminen riippuu sen kyvystä hyödyntää tietoa ja osaamista. (Riikkinen 2002, 31.)

5.1 Taloudellisen aluevaikuttavuuden mittaaminen

Organisaatiot vaikuttavat toimintaympäristöönsä taloudellisena toimijana budjettivarojensa käytön kautta. Suurimmat ammattikorkeakoulun kaltaisen organisaation budjetin menolajit ovat palkat ja muut henkilöstökulut, vuokrat ja investoinnit sekä tavara- ja palveluostot. Aluevaikuttavuuden kannalta on olennaista, kuinka suuri osa näistä menoista jää ensivaiheessa ammattikorkeakoulun toimialueelle. (Tarnanen 2007, 18.)

Välitön tulovaikutus koostuu ammattikorkeakoulun henkilökunnalleen maksamasta palkkasummasta sekä näihin palkkoihin liittyvistä sivukuluista sekä näihin palkkoihin liittyvistä kuntien ja valtion tuloveroista. Ammattikorkeakoulun tavara- ja palveluostojen, investointien ja niin edelleen aiheuttamasta tavarantoimittajien liikevaihdon kasvusta, koska tarkoitus on tutkia aluevaikuttavuutta, näistä pyritään selvittämään maakuntaan jäävä osuus. Välillinen tulovaikutus koostuu ammattikorkeakoulun tavarantoimittajien muilta yrityksiltä tekemien tavara- ja palveluostojen aiheuttamasta kolmansien osapuolten liikevaihdon kasvusta sekä ammattikorkeakoulun henkilökunnan ostovoiman aiheuttamasta yritysten liikevaihdon kasvusta. Välitön työllisyysvaikutus tarkoittaa ammattikorkeakoulun suoraan palkkaaman työ- tai virkasuhteisen henkilökunnan määrää kokopäiväisiksi työntekijöiksi laskettuna. Välillinen työllisyysvaikutus tarkoittaa sitä työntekijöiden määrää, jonka tavaroita ja palveluita myyvät yritykset laskennallisesti joutuvat palkkaamaan voidakseen toimittaa ammattikorkeakoululle sen ostamat tavarat ja palvelut, ja ammattikorkeakoulun henkilökunnan ostamat tavarat ja palvelut. Lisäksi mukaan lasketaan maakunnan kuntien saamien tuloverojen työllisyysvaikutus kunnissa. Henkilöstö siis kuluttaa saamansa palkkatulot veroja ja säästöön jäävää osuutta lukuun ottamatta lisäten kulutuskysyntää eri aloilla. Työpaikoista saadaan palkkatuloja kulutukseen ja verotuloja yhteiskunnalle. (Tarnanen 2007, 19.)

Ammattikorkeakoulut vaikuttavat ympäristöönsä aktiivisella toiminnallaan myös passiivisesti, ikään kuin pelkällä olemassaolollaan tai joka tapauksessa riippumatta niiden tiedon tuottamis- ja jakelutehtävästä. Ammattikorkeakoulut hoitavat opetuksen ja tutkimus- ja kehittämistehtävänsä kautta tiedon tuottamis- ja jakelutehtävänsä. Passiivisella alueellisella vaikuttavuudella tarkoitetaan niitä vaikutuksia, joita ammattikorkeakoulun olemassaolo alueella saa aikaan tuomalla lisäresursseja ja kysyntää alueelle. Ostovoimaa alueelle tuovat opiskelijat ja ammattikorkeakoulun henkilöstö, tämä toteutuu lisääntyneenä tavaroiden ja palvelusten kysyntänä sekä kysynnän rakenteen laadullisena muutoksena. (Riikkinen 2002, 44.)

Taloudelliset vaikutukset ammattikorkeakoulu opiskelijoiden rahankäyttöön syntyvät toisaalta yksityisen elinkeinoelämän kautta lisääntyvän kulutuskysynnän myötä ja toisaalta opiskelijaorganisaatioiden sekä julkisen sektorin kautta. Erityisen merkittävässä asemassa ovat opiskelijaorganisaatiot, sillä niiden kautta opiskelijoiden rahankäyttö kanavoituu talouselämään ja toisaalta itse organisaatiot olemassaolollaan ja toiminnallaan vaikuttavat myönteisesti talouselämään. Taloudelliset vaikutukset ovat tällaisia keskeisiä passiivisia vaikutuksia, joita voidaan mitata ja arvioida taloudellisina kulutus- ja työllisyysvaikutuksina. Vaikutukset ovat joko välittömiä tai välillisiä kulutuksia. Välittömät niin sanotut suorat vaikutukset lisäävät kulutusta ja työllisyyttä välittömästi, välilliset vaikutukset ovat taas niin sanottuja kerrannaisvaikutuksia. Taloudelliset vaikutukset ulottuvat myös ammattikorkeakoulun varsinaisen toiminta-alueen ulkopuolelle. (Riikkinen 2002, 45.)

5.2 Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu vahva aluevaikuttaja

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun aluevaikuttavuudella tarkoitamme opinnäytetyösämme Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun sosiaalisia, kulttuurisia, taloudellisia ja muita vastaavia, olennaisia vaikutuksia, jotka kohdistuvat tietyllä maantieteellisellä alueella, esimerkiksi Kemi-Tornion alueella sijaitseviin toimijoihin. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun aluevaikuttavuus toteutuu kahden päätehtävän kautta, työelämälähtöisen korkeakouluopetuksen ja tutkimus- ja kehittämistyön kautta (Esittely 2011, hakupäivä 8.5.2012).

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun vaikutus yltää monin tavoin seutukunnan ja maan rajojen ulkopuolelle, joten näin ollen nämä vaikutukset on osittain rajattu tämän selvityksen ulkopuolelle. Termillä aluevaikuttavuus tässä selvityksessä tarkoitetaan sitä osaa Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun opiskelijoiden toiminnan vaikutuksesta, joka kohdistuu Kemi-Tornion seutukunnan alueelle.

Taloudellisia lukuja, henkilölukumääriä tai tehtyjen investointien kappalekohtaisia määriä voidaan laskea ja tilastoida. Sen sijaan näiden rinnalla kulkevat laadulliset aluevaikuttavuuden mittarit ovat haasteellisempia määrittää. Haasteistaan huolimatta aluevaikuttavuuden mittareita tulee rakentaa ja kehittää, sillä ammattikorkeakoulu tarvitsee oman toimintansa todentamista sekä jatkuvaa parantamista varten tietoa siitä, missä mennään ja miksi. (Tarnanen 2007, 46.)

5.3 Opiskelijoiden keskimääräinen opiskeluaika

Opiskeluajan pituus ei suoraan kerro opiskelijan alueellista vaikuttamista opiskelupaikkakunnalla, voimme kuitenkin olettaa, että opiskelijat asuvat opiskelupaikkakunnalla suurimman osan opiskeluajastaan. Aikana jolloin he ovat opiskelupaikkakunnalla he muun muassa maksavat veroja opiskelupaikkakunnalle, kuluttavat alueen eri palveluita ja toimivat erilaisina toimijoina.

Muun muassa opiskelijoiden lisääntynyt työssäkäynti, tutkintojen pidentäminen ja valmistumisen tahallinen viivyttäminen lisäävät opiskelijoiden aikaa vaikuttaa opiskelupaikkakunnalla. Opiskelijoiden käydessä opintojensa ohella töissä, lisäävät he näin ollen samalla omaa tietotaitoaan, joita he sitten voivat hyödyntää aikuisiältä eläkeikään asti. Valmistuneiden jäädessä opiskelupaikkakunnalle töihin lisääntyy koulun maantieteellisen sijainnin pitkäkestoinen alueellinen vaikuttavuus. Opiskelijoiden jääntiin opiskelupaikkakunnalle opintojensa jälkeen vaikuttaa se, mitä kehittyneempi alue taloudellisesti on ja näin ollen on myös todennäköisempää, että korkeakoulutetut sijoittuvat sinne. Alueen talouselämän kasvaessa ja rakenteen monipuolistuessa ammattikorkeakoulujen tuotoksien hyödyntäminen alueella lisääntyy (Helo & Hedman 1996, 98).

6 KEMI-TORNION AMMATTIKORKEAKOULU TILASTOINA

Tutkimuksessa tarkkailemme Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun opiskelija- ja tutkintomääriä. Tarkastelimme opiskelija- ja tutkintomäärä muutoksia vuodesta 2002 vuoteen 2011, jolloin tarkasteltavaksi ajankohdaksi saimme kymmenen vuotta. Haluamme tuoda opiskelijamäärien ja tutkintojen avulla esille Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun merkittävyyden ja opiskelijamäärien muutokset. Tutkimustulokset keräsimme Vipusen ja Tilastokeskuksen tilastoista, joista kokosimme taulukon, joka löytyy liitteistä (Liite 1.). Taulukon luvuista teimme kuviot, jotka löytyvät kappaleen lopusta ja joihin viitamme tekstissä.

Merkittävyyttä tutkittaessa on syytä ottaa huomioon monia erilaisia seikkoja, jotka vaikuttavat Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun merkitykseen. Tilastojen merkittävyyttä tutkittaessa opiskelijoiden ja tutkintojen määrillä on alueellista vaikutusta. Alueelliset vaikutukset alkavat siitä, kun ammattikorkeakoulut rekrytoivat opiskelijoita eri alueilta. Koulutusprosessin aikana vaikutukset näkyvät ammattikorkeakoulun sijaintipaikkakunnalla sekä sen lähialueilla. Ammattikorkeakoulujen opiskelijamääristä hyötyvät niin koulu kuin paikalliset yritykset, esimerkiksi mitä enemmän opiskelijoita koulussa on, sitä enemmän rahaa heillä on käytössään ja alueen yrityksiin on ylimääräistä työvoimaa tarjolla. Lisäksi opiskelijat tuottavat alueelle tuloa eli suoraa rahallista vaikutusta. Merkittävyyden opiskelijamäärien muutoksissa huomaa vuosina jolloin aloituspaikkoja on ollut vähemmän ja tämä on suoraan verrannollinen Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun toimintaan. Vähemmän aloittavia opiskelijoita tarkoittaa myös vähemmän verotuloja ja kulutusta alueelle. Tutkinnoista on suoraa hyötyä koululle ja paikallisille yrityksille.

6.1 Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun opiskelijoiden määrät ja muutokset

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa opiskeli vuonna 2002 yhteensä 2729 opiskelijaa ja tutkintoja suoritettiin yhteensä 471 vuonna 2002 (Kuviot 1 ja 5). Vuonna 2002 kaupalliselta alalta valmistuneista noin 50 % sijoittui Kemi-Tornion alueelle ja muualle Suomeen valmistuneita sijoittui 45 % (Peltonen 2004, 33). Vuoteen 2002 verrattuna

vuonna 2003 opiskelijamäärät nousivat lähes sadalla opiskelijalla, mutta suoritettujen tutkintojen määrät kaikista tutkinnoista laskivat hiukan (Kuviot 1 ja 5).

Vuonna 2003 Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa opiskeli yhteensä 2816 opiskelijaa, joka oli neljä prosenttia enemmän kuin vuonna 2004. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa opiskeli vuonna 2004 yhteensä 2804 opiskelijaa, joista uusia opiskelijoita oli yhteensä 949. Tarkasteltavana ajankohtana vuosi 2004 oli selvästi määrällisesti muita vuosia parempi uusista aloittavista opiskelijoista. Vuodesta 2004 vuoteen 2005 mennessä opiskelijoiden kokonaismäärä nousi 155 opiskelijalla, mikä on todella suuri muutos vuoden aikana, sillä aloituspaikat kuitenkin laskivat yli sadalla. Opiskelijoiden määrä oli vuonna 2005 yhteensä 2959. (Kuviot 1 ja 3.)

Vuosi 2006 oli hyvä opiskelijamäärien ja tutkintojen kannalta Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa, vaikka opiskelijamäärät laskivat hieman edellisvuoteen 2005 verrattuna. Vuonna 2006 opiskelijoita oli yhteensä 2876, joista uusien opiskelijoiden määrä oli 888. Suoritettujen tutkintojen määrä vuonna 2006 oli verrattavista vuosista kaikkein parhain, eli tutkintoja suoritettiin yhteensä 491 vuonna 2006. (Kuviot 1, 3 ja 5.)

Vuonna 2007 Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa opiskeli yhteensä 2820 opiskelijaa, joista nuorten opiskelijoiden määrä oli 2065. Vastaavasti vuonna 2008 Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa opiskeli yhteensä 2843 opiskelijaa, joista uusia opiskelijoita oli 821. Vuoden 2008 muutokset vuoteen 2007 verrattuna ovat minimaaliset, sillä muutokset ovat vain muutamien kymmenien opiskelija määrien heittoja. Vuonna 2008 opiskelijoiden määrä kasvoi, mutta taas suoritettujen tutkintojen määrä laski vuoteen 2007 verrattuna. Tutkintoja suoritettiin vuonna 2007 yhteensä 427 ja vuonna 2008 yhteensä 411. (Kuviot 1, 2, 3 ja 5.)

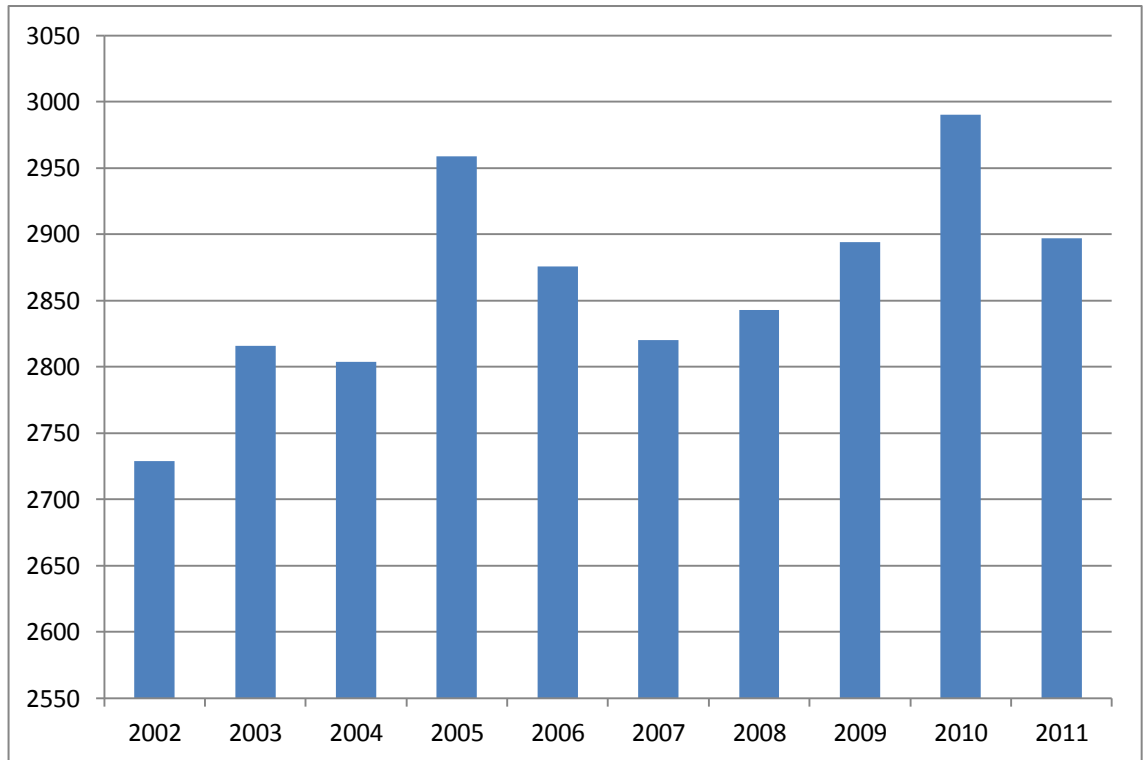
Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa uusia opiskelijoita oli vuonna 2009 kaikista vähiten verrattavilta vuosilta 2002–2011, tällöin aloitti vain 800 uutta opiskelijaa. Vuonna 2009 kaikkien opiskelijoiden määrässä on päästy lähelle parhaimpien vuosien opiskelijamääriä, yhteensä opiskelijoita oli 2894 vuonna 2009. Tutkintoja suoritettiin 444 vuonna 2009. Kahteen edelliseen vuoteen verrattuna vuonna 2009 nuorten suoritettujen tutkintojen määrä nousi huomattavasti lähes 50 tutkinnolla. (Kuviot 1, 3, 5 ja 6.)

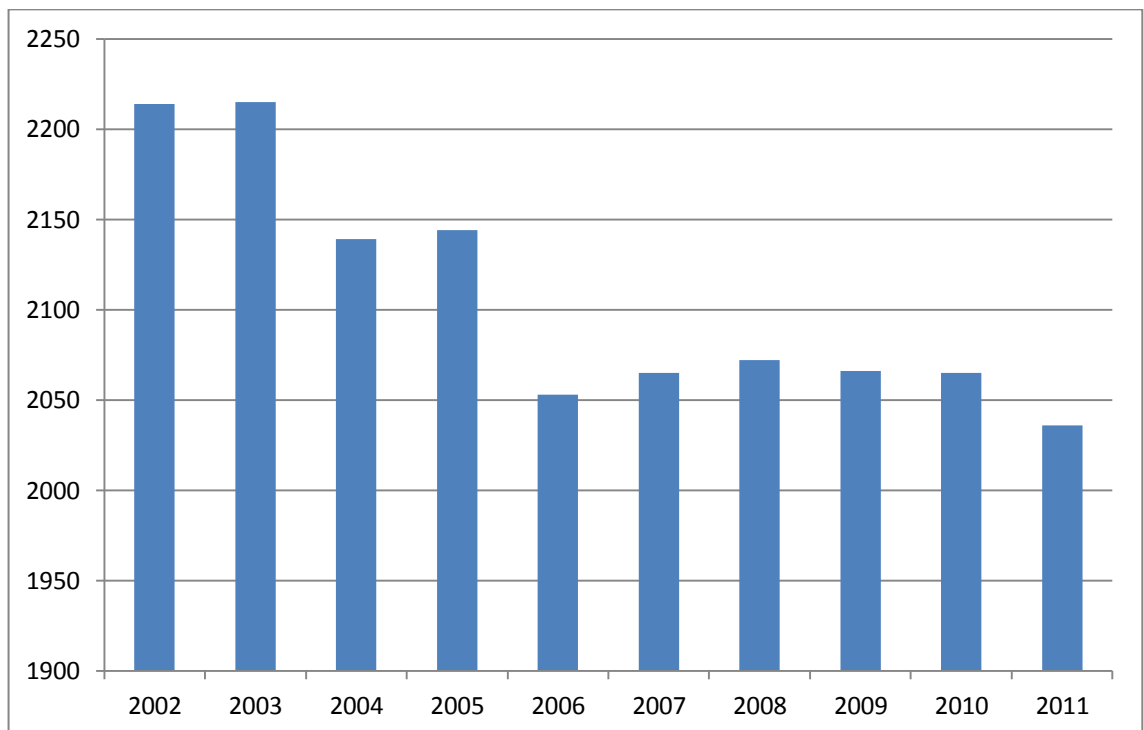
Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa opiskeli 2990 opiskelijaa vuonna 2010, joista uusia opiskelijoita oli yhteensä 881. Vuosi 2010 oli paras vuosi opiskelijamäärältään Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa. Nuorten opiskelijoiden määrä oli pysynyt lähes vakaana vuodesta 2006 vuoteen 2010. Määrä on heitellyt nuorissa opiskelijoissa 2050 ja 2070 lukujen välillä vuosina 2006-2010. (Kuviot 1, 2 ja 3.)

Vuonna 2010 liiketalouden nuorten tutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskeli 19 prosenttia kaikista opiskelijoista, joka on noin 390 opiskelijaa. Aikuisten liiketalouden tutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskeli puolestaan 18 prosenttia eli noin 123 opiskelijaa vuonna 2010 ja liiketalouden ylemmässä ammattikorkeakoulututkinnossa opiskeli 36 prosenttia eli noin 65 opiskelijaa. Aloituspaikkoja liiketalouden nuorten koulutuksessa oli vuonna 2010 yhteensä 91, aikuisilla taas 30 ja ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon aloituspaikkoja 20. Vuodesta 2008 vuoteen 2010 opiskelijamäärä on noussut 146. (Tulokset ja tunnusluvut 2011, hakupäivä 14.1.2012.)

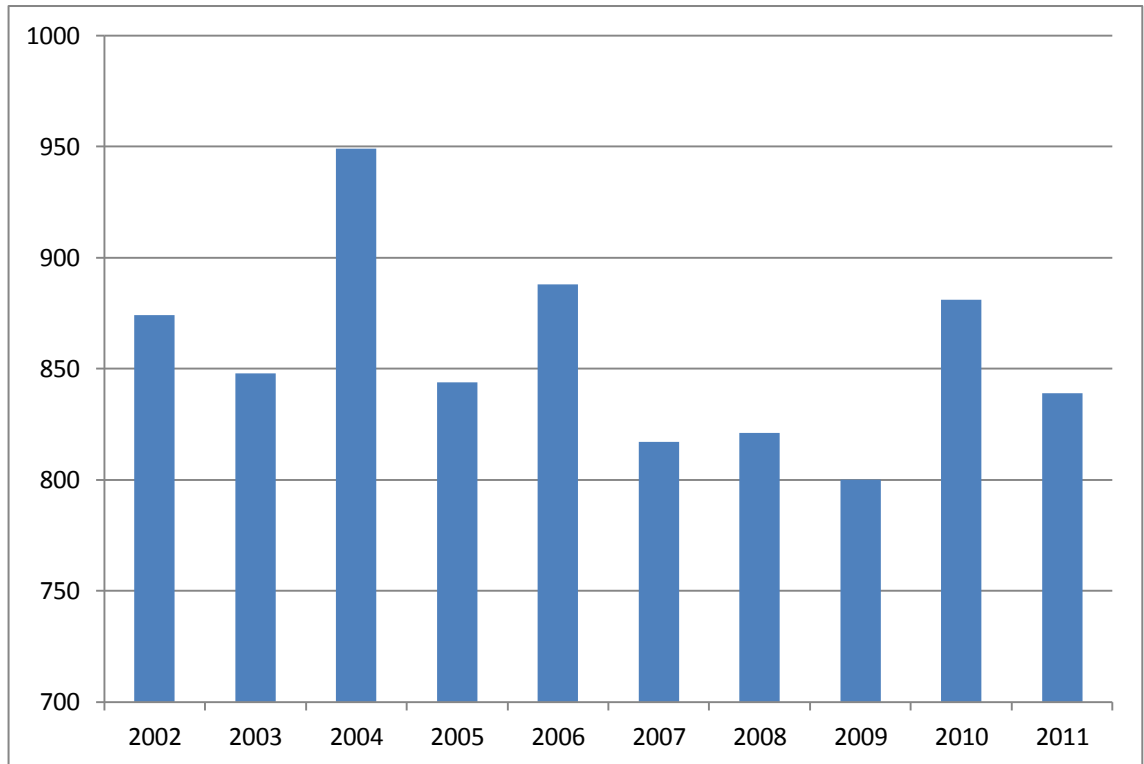
Vuonna 2011 Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa opiskelijoita oli yhteensä 2897, joista uusia opiskelijoita oli 839. Määrältään opiskelijoita oli 32 vähemmän kuin vuonna 2010. Vuonna 2011 opiskelijoiden määrä oli laskenut vuoteen 2010 verrattuna 10 prosenttia. (Kuviot 1 ja 3.) Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa oli enemmän naisopiskelijoita, naisopiskelijoiden määrä on 1557, joka oli noin 54 prosenttia kaikista ammattikorkeakoulun opiskelijoista vuonna 2010 (Liitetaulukko 1. Ammattikorkeakoulujen uudet opiskelijat ja opiskelijat ammattikorkeakouluittain 2011, hakupäivä 14.1.2012).

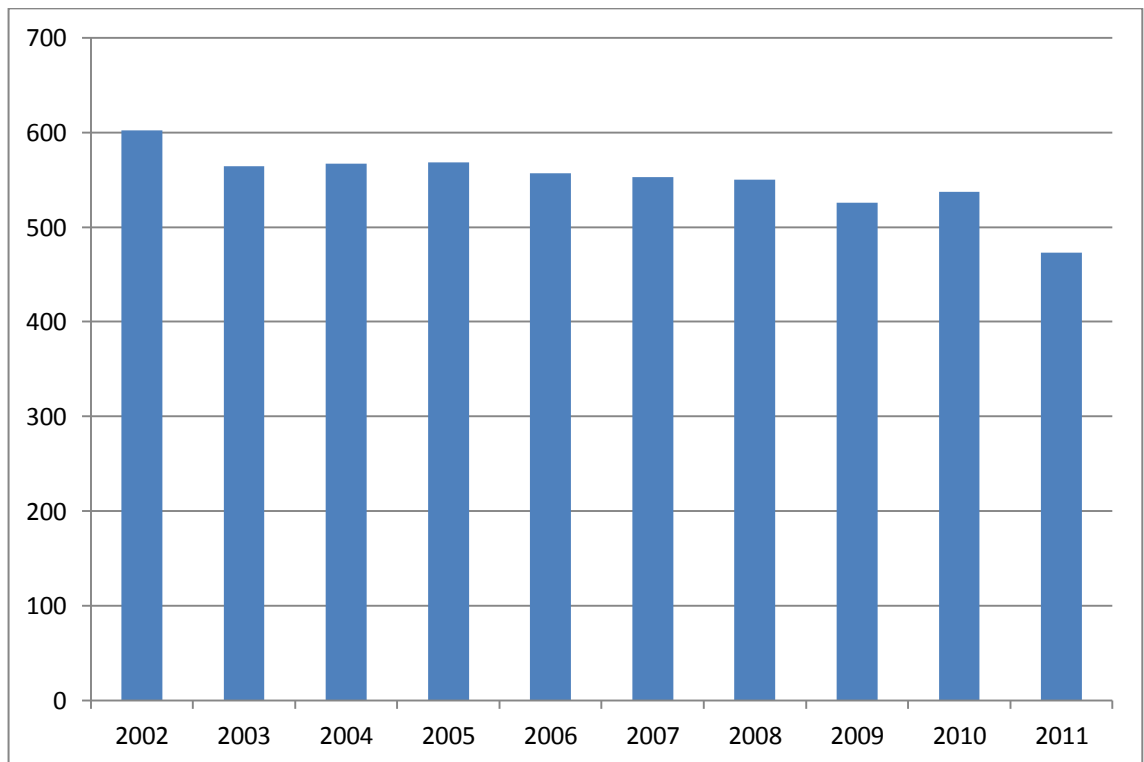
Kuvio 1. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun opiskelijamäärät vuosina 2002-2011 (Opiskelijat ammattikorkeakouluittain 2011, hakupäivä 23.2.2012).

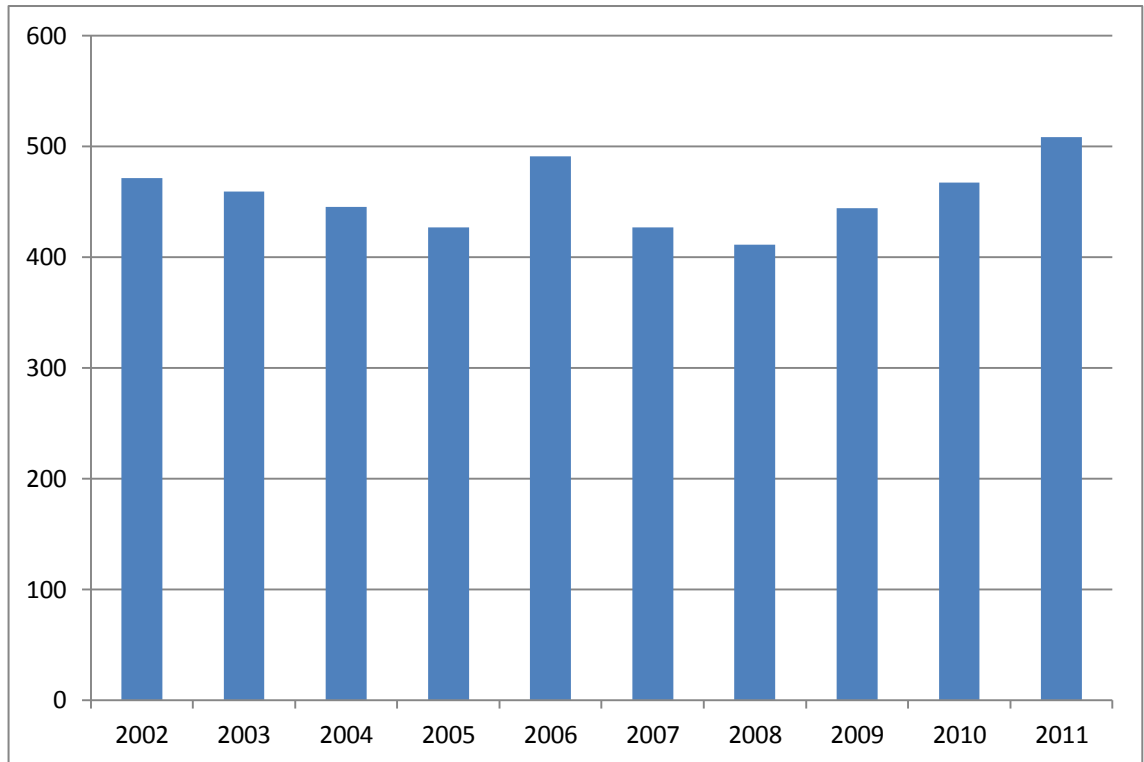
Kuvio 2. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun nuorten koulutuksen opiskelijamäärät vuosina 2002-2011 (Opiskelijat ammattikorkeakouluittain 2011, hakupäivä 23.2.2012).

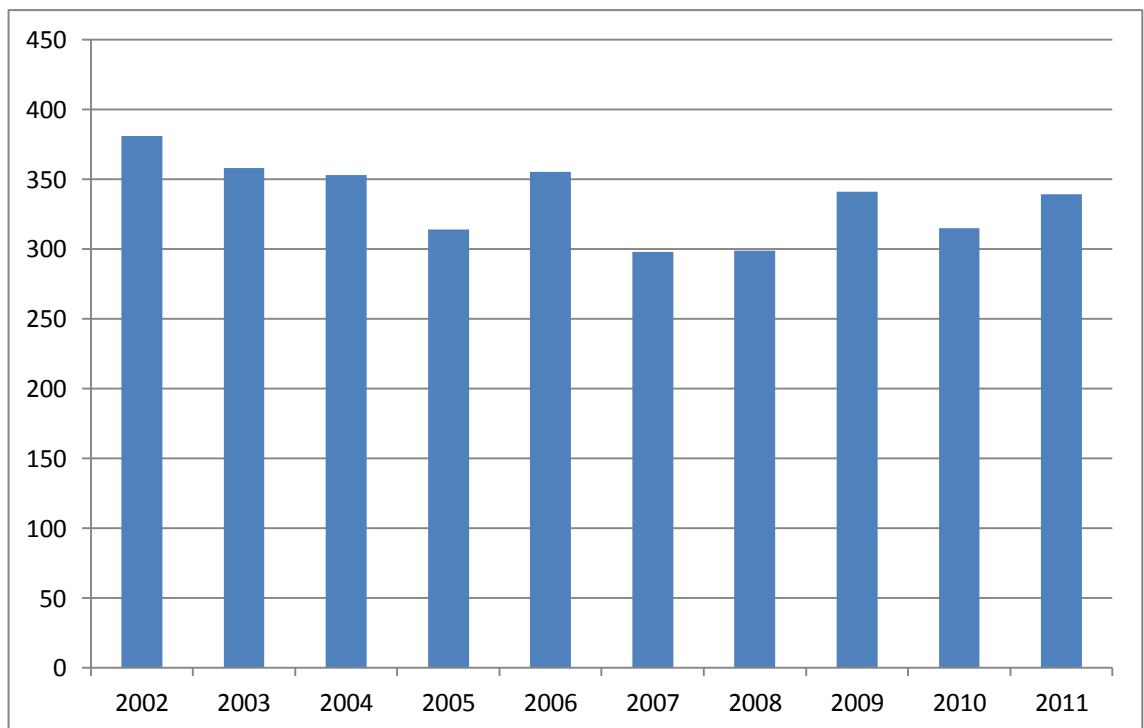
Kuvio 3. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun aloituspaikat vuosina 2002-2011 (Aloittaneet opiskelijat ammattikorkeakouluittain 2011, hakupäivä 23.2.2012).

Kuvio 4. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun nuorten aloituspaikat vuosina 2002-2011 (Aloittaneet opiskelijat ammattikorkeakouluittain 2011, hakupäivä 23.2.2012).

Kuvio 5. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun suoritettut tutkinnot vuosina 2002-2011 (Tutkinnot ammattikorkeakouluittain 2011, hakupäivä 23.2.2012).

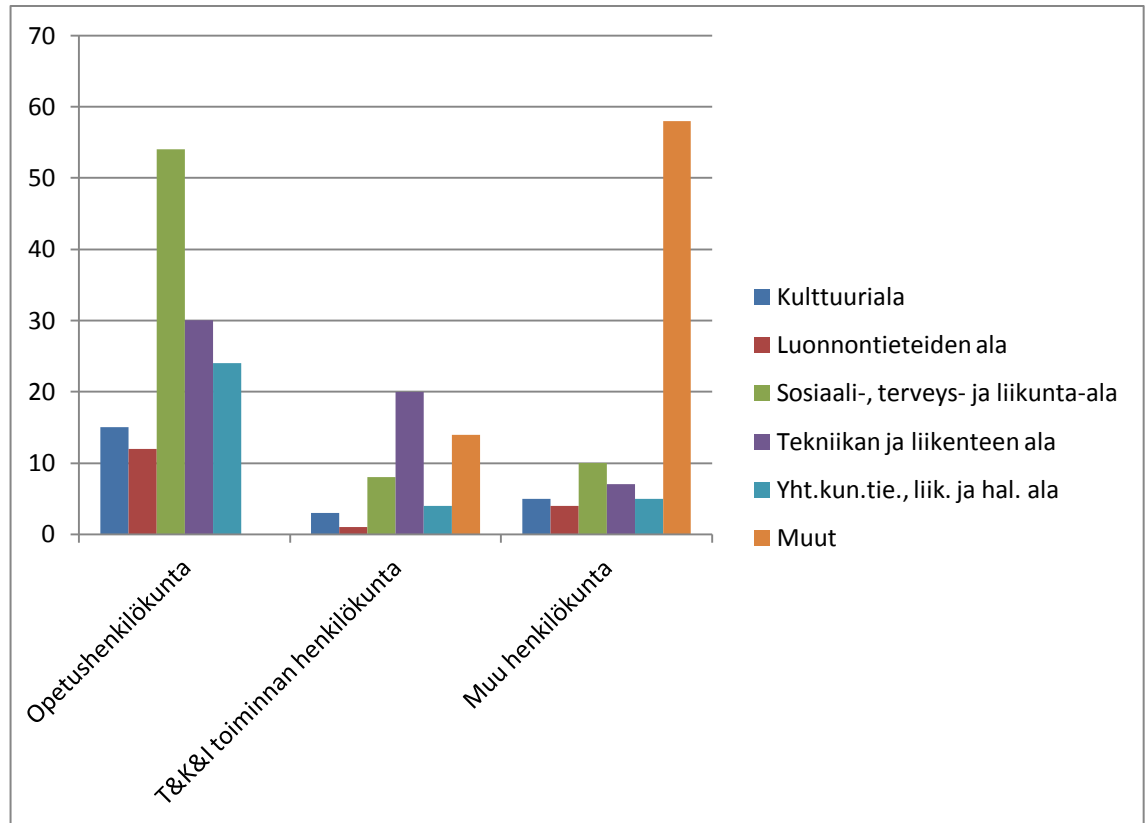

Kuvio 6. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun nuorten suoritettut tutkinnot vuosina 2002-2011 (Tutkinnot ammattikorkeakouluittain 2011, 23.2.2012).

Ammattikorkeakoulusta valmistuneet ovat koulutetun työvoiman sekä uuden tiedon osaamisen lähde alueen yrityksille. Keväällä 2012 Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa opiskelijoita oli yhteensä 2814, joista liiketaloutta ja tekniikkaa opiskeli 694 (Kouri-lehto 2012). Opiskelijamäärät ovat pysyneet lähes samana viimeisen kymmenen vuoden aikana. Opiskelijamäärissä tarkasteltavana aikana on ollut vain 100 - 200 opiskelijoiden määrällinen vaihtuvuus, mutta samanaikaisesti nuorten koulutuksen määrät ovat laskeutuneet tasaisesti kyseisinä vuosina. Syynä nuorten koulutuksen opiskelijamäärien vähenemiseen, mutta yhtäaikaaisesti kasvaviin opiskelijamääriin voidaan selittää aikuiskoulutuksen suosion kasvamisesta.

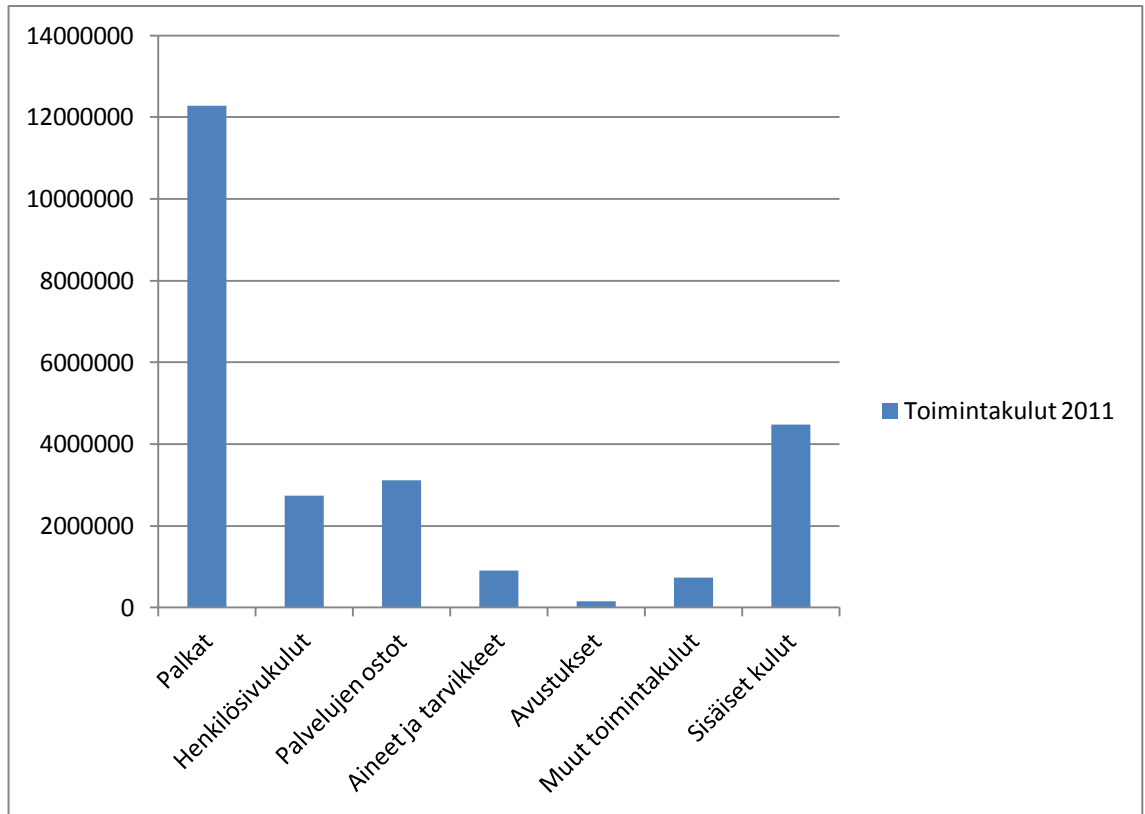
6.2 Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun henkilökunnan taloudellinen aluevaikutus

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun suora työllistävä vaikutus on noin 273 henkilötyövuotta vuodessa. Alla olevassa kuviossa on esitetty eri henkilöstöryhmiin kuuluvien lukumäärät vuosina 2010-2011 kokoaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Luvut sisältävät sekä pää- että sivutoimiset henkilöt koulutusaloittain. Koulutusaloja ovat kulttuuriala, luonnontieteiden ala, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, tekniikan ja liikenteen ala, yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala.

Kuvio 7. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun henkilöstö koulutusaloittain 2010 (Ammattikorkeakoulujen henkilöstö tieteenaloittain 2010, hakupäivä 7.9.2012).

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun kuluja kertyi vuonna 2011 24,4 miljoonaa euroa tästä palkkoihin kului noin puolet eli reilut 12 miljoonaa euroa. Tavoitteena Kemi-Tornion ammattikorkeakoululla oli kuluttaa toimintakuluihin 22,5 miljoonaa euroa, mutta poikkeamaa kertyi lähes kaksi miljoonaa euroa eli lopulta toimintakuluihin käytettiin 24.4 miljoonaa euroa. Budjetissa oli avustuksiin suunniteltu 167 000 euroa, mutta toteutuneessa tilipäätöksessä avustuksia annettiin 162 000 euroa. Sisäisiä kuluja oli lähes 4,5 miljoonaa euroa. Palveluihin ja tarvikkeisiin ammattikorkeakoululta kului noin neljä miljoonaa euroa. (Kuvio 8 & Liite 3.)

Kuvio 8. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun toimintakulut 2011 (Talala 22.10.2012, sähköpostiviesti).

7 OPISKELIJOIDEN RAHANKÄYTTÖ ALUEELLA

7.1 Aineiston hankinta

Opinnäytetyömme kohderyhmänä olivat Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun liiketalouden tutkinnon kolmannen vuosikurssin oppilaat yrityspuolelta, joita oli kaikkiaan 25. Naisia heistä oli 14 ja miehiä 11. Vastauksia saimme yli puolelta opiskelijoista, mutta näistä varteenotettavia vastauksia oli 14. Otantaa emme tehneet, vaan annoimme tehtävänannon suullisesti kaikille kohderyhmään kuuluville.

Kysely annettiin tammikuun lopulla 2012, jotta kaikki olisivat valmiita aloittamaan kuluja ja menoja seurailun heti helmikuun alusta helmikuun loppuun. Vastauksia aloimme saada heti maaliskuussa niin kirjallisena kuin sähköpostitse. Todellinen vastausprosentti oli 56 prosenttia, mitä pidimme riittävän korkeana, emmekä nähneet uusinta kierrosta tarpeellisena. Vastausprosenttia pidimme melko hyvänä, koska kysymys oli koko tutkimuksen perusjoukosta eikä otoksesta.

Saadut vastaukset analysoitiin Microsoft Excel 2007- ohjelmistoa apuna käyttäen. Vastauksien jakaumia tutkittiin numeerisesti. Kyselyyn vastanneiden iät olivat 22-30 vuoden väliltä, joista naisia oli 10 ja miehiä 4. Naisten osuus vastanneista oli 71,4 prosenttia. Kaikkiaan koko kohderyhmästä naisia oli 78,6 prosenttia eli tutkimukseen vastanneiden sukupuolijakauma vastaa melko hyvin todellista jakaumaa.

Tämä tutkimusmenetelmä toimi sillä periaatteella, että opiskelijat keräsivät meille kuitinsa tai tiliotteensa, kumman he kokivat heille itsellensä parhaiten sopivaksi. Kaikista arkaluontoisimpia menoja heidän ei tarvinnut meille kertoa. Saamistamme kuiteista ja tiliotteista teimme yhteenvedon, kuitenkin nimiä käyttämättä ja analysoimme ne, sillä tutkimusaineiston anonymisointia edellyttää Henkilötietolaki 1999/523 ja Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 1999/621 (Vilka 2007, 95). Tuloksilla toivoimme saada merkityksellistä tietoa ammattikorkeakoulun tärkeydestä alueella. Kerätyt kuitit ja tiliotteet, jotka kokosimme Microsoft Excel -taulukon löytyvät liitteestä (Liite 4) ja tulokset, joihin viittaamme tekstissä, löytyvät seuraavan kappaleen alusta.

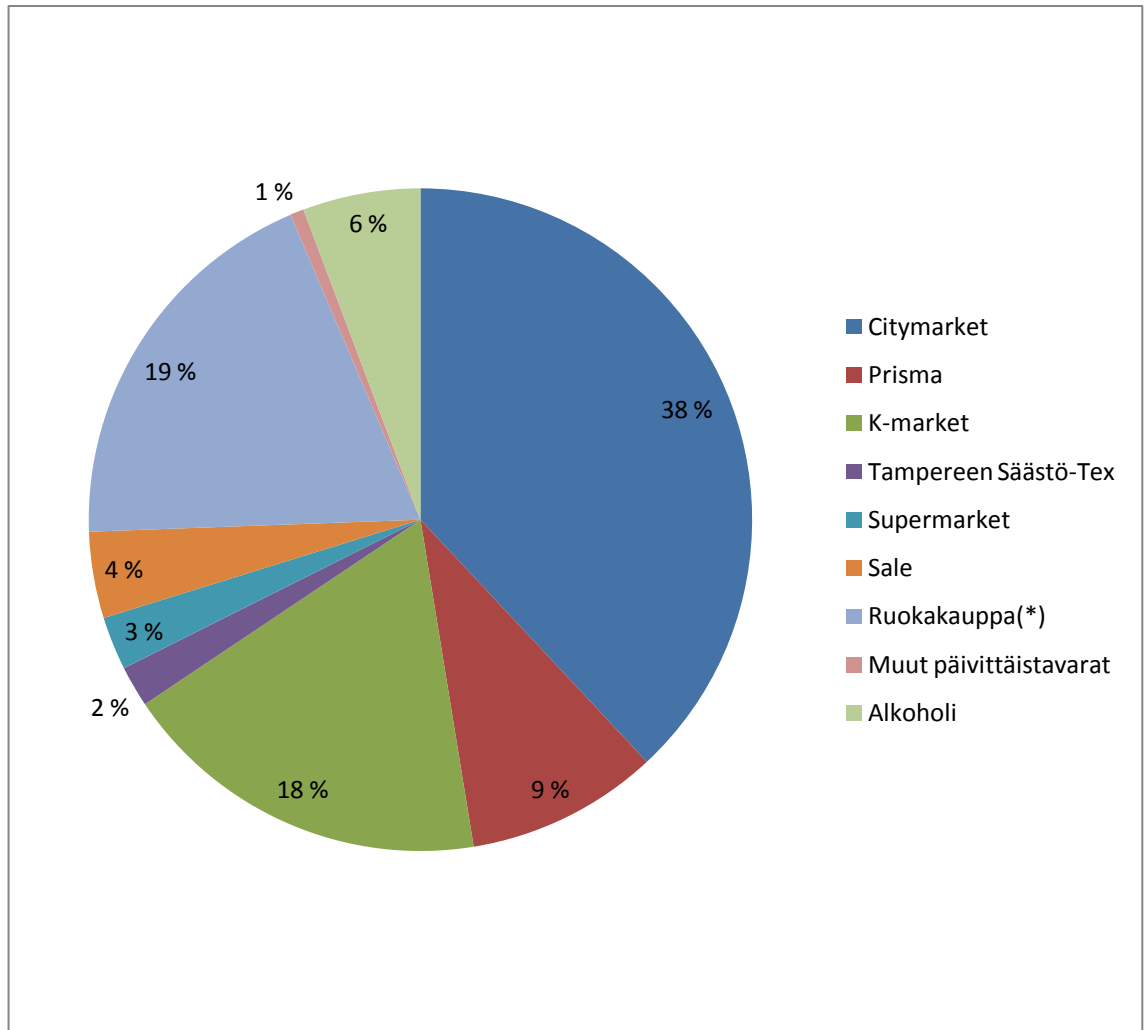
7.2 Tulos

Taulukko 1. Opiskelijoiden kulutus euroina kuukaudessa

	Yhteensä (14 henkilöä)	Keskiarvo
Päivittäistavarakaupat	3247,0	231,9
Vaatteet ja jalkineet	807,0	57,6
Liikenne	648,2	46,3
Asuminen	4136,1	295,4
Kauneus ja terveys	631,2	45,1
Hotellit, ravintolat ja kahvilat	1046,0	74,7
Vapaa-aika	384,2	27,4
Koti ja sisustus	458,7	32,8
Nettilasku	241,8	17,3
Sähkölasku	323,6	23,1
Puhelinlasku	293,8	21,0
Vesilasku*	139,0	10,0
Yhteensä	12356,6	963,2

*Vesi kuuluu monen vuokraan, joten tulos ei ole täysin luotettava.

Keskimäärin opiskelijoilla kului 232 euroa päivittäistavarakauppaan, joka oli noin 29 prosenttia kokonaiskulutuksesta. Kuten alla olevasta kuviosta huomaa, päivittäistavara-kaupoista Citymarket nousi suosituimmaksi 38 prosentilla. Kulutus Citymarkettiin kuukaudessa oli reilu 1200 euroa. Tähän vaikutti suuresti se, että enemmistö opiskelijoista asui kävelymatkan päässä Citymarketista, joka sijaitsi kauppakeskuksessa, jossa suurin osa opiskelijoiden käyttämistä liikkeistä sijaitsi. Esimerkiksi Prisma (9 prosenttia), joka oli verrattaessa Citymarkettiin samaa kokoluokkaa, verottaa heti opiskelija asiakkaita, koska se ei ollut aivan kävelymatkan päässä. Kulutusta Prismaan olikin vain noin 300 euroa.

Kuvio 9. Opiskelijoiden kulutus päivittäistavarakaupoittain (Liite 4).

(*) Vastauksia analysoidessa ruokakauppa määrittelemätön osa vastaajista ei ollut eritelty kauppakohtaista kulutusta.

Alueen hotelleihin, ravintoloihin ja kahviloihin kulutettiin yhteensä kuukaudessa noin 1000 euroa. Laskimme alueen hotelleihin, ravintoloihin ja kahviloihin mukaan myös huoltoasemat ja kioskit. Ravintoloihin ja kahviloihin kulutetusta summasta 100 euroa meni koulun omiin ravintoloihin. Opiskelijat eivät kuluttaneet opintotukiaan ja palkkojaan kioskeihin ja huoltoasemiin. Kulutus kioskiin ja huoltoasemaan oli yhteensä alle 100 euroa. Tähän seikkaan saattoi vaikuttaa kioskien ja huoltoasemien korkeampi hintataso ja vähäinen saatavuus.

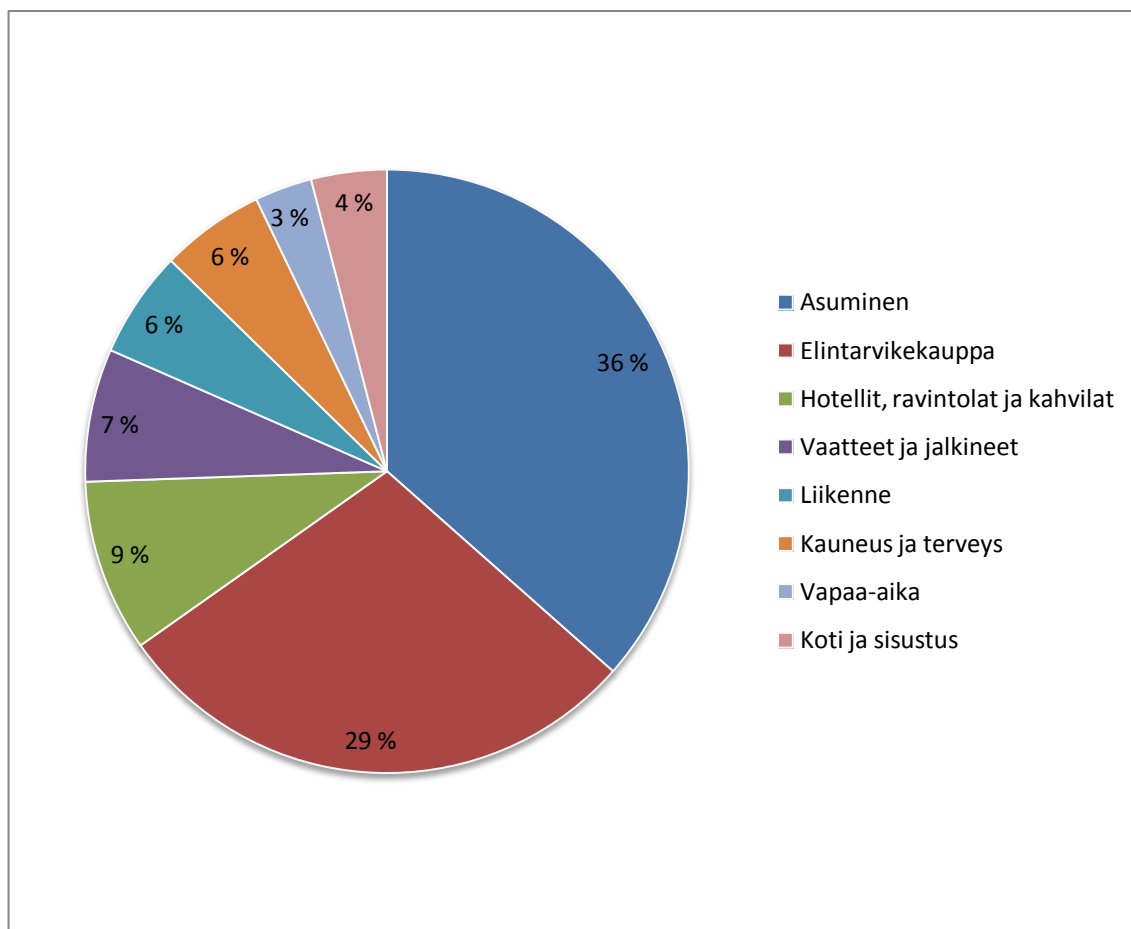
Liikenteeseen kului noin 650 euroa kuukaudessa, joista noin 200 euroa meni julkiseen liikenteeseen ja polttoainekuluihin kului reilu 400 euroa kuukaudessa. Huomioitavaa polttoainekuluissa oli se, että vain neljällä opiskelijalla oli autot käytössään. Tähän polt-

toainekulujen summaan saattoi vaikuttaa myös se, että yksi opiskelijoista asui viikonloput kauempana ja kulki vähintään kerran viikossa omalla autollaan edestakaisin tämän matkan. Päivittäin julkista liikennettä käytti kolme opiskelijaa, muut käyttivät enemmän satunnaisesti.

Vapaa-aikaan käytettiin noin 400 euroa kuukaudessa. Vapaa-aikaan otimme myös mukaan lemmikit ja postin, vaikka posti kuuluu palveluihin, mutta kun meillä ei ole siihen omaa kategoriaa päätimme luokitella sen vapaa-ajan menoihin. Postia käytettiin muutenkin melko vähän, sillä sinne kului vain 20 euroa kuukaudessa, joten postin käyttö oli melko hajanaista. Lemmikkeihin ja niiden käyttötarpeisiin kului noin 80 euroa kuukaudessa. Loput 300 euroa kului yleensä ottaen vapaa-aikaan, johon kuului muun muassa salien kuukausimaksut ja yleinen vapaa-ajan hurvittelu.

Vaatteisiin ja jalkineisiin kului reilu 800 euroa kuukaudessa, keskimääräinen oli lähemmäs 60 euroa. Kulutuksen suuruuteen saattoi vaikuttaa muun muassa talvivaatteiden ostot sekä tutkimukseen osallistuneiden opiskelijoiden työssäkäynnin yleisyys. Kauneuteen ja terveyteen laskimme kuuluvaksi apteekissa käynnit, yleisen kauneuden ja hygienian ylläpitoon käytetyt kulut sekä optikon. Selvästi eniten kuluja meni apteekkiin, jonne kului lähes 550 euroa kuukaudessa. Kotiin ja sisustukseen oli käytetty yli 450 euroa, mutta tähän vaikutti oleellisesti, että kaksi opiskelijaa oli muuttanut tutkimuksen aikana.

Opiskelijoiden kulutusmenoista merkittävimmän osan muodostivat asumisesta aiheutuvat kustannukset, johon kului kaiken kaikkiaan 36 prosenttia kuukausittaisesta kulutuksesta, kuten alla olevasta kaaviosta ilmenee. Näin ollen opiskelijat toivat hyvän lisän paikallisille vuokranantajille, sillä kuukaudessa vuokratuloja tuli 4136 euroa. Keskiarvo vuokra opiskelijoiden kesken oli 295 euroa, vuokran keskiarvon alhaisuuteen saattoi vaikuttaa se, että kaksi tutkimukseen osallistuneista opiskelijoista asui vielä kotona, joten näin ollen heidän ei tarvinnut maksaa asumisestaan vuokraa. Sähkөөn opiskelijoiden asunnoissa kului rahaa noin 23 euroa kuukaudessa. Muita henkilökohtaisia kuluja, jotka eivät kuitenkaan varsinaisesti vaikuta paikkakunnalle olivat netti- ja puhelinlaskut, johon kului yhteensä kuukaudessa lähemmäs 40 euroa.

Kaavio 10. Opiskelijoiden prosentuaalinen kulutus kategorioittain (Taulukko 1).

Opiskelijoiden rahankäytön taloudelliset vaikutukset syntyvät yksityisen elinkeinoelämän kautta lisääntyvän kulutuskysynnän myötä. Helmikuussa 2012 tutkimukseen osallistuneet neljältätoista opiskelijaa kuluttivat 12 356,60 euroa seutukunnalle, joka teki 963,2 euroa opiskelijaa kohden. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 50 prosentilla oli ansiotuloja, mikä kuvaa lukukausien aikaisen työssäkäynnin yleisyyttä, mikä voi vaikuttaa myös opiskelijoiden keskimääräiseen opiskelu-aikaan opiskelupaikkakunnalla. Jos olettaisimme, että yhteensä 14 opiskelijaa kuluttaisivat tutkimuksessa saadun 12 356,60 euroa joka kuukausi tulisivat he aikaansaamaan vuonna 2012 lähes 150 000 euron taloudellisen vaikutuksen Kemi-Tornion alueelle, eli se tarkoittaisi noin 11 000 euroa vuodessa opiskelijaa kohden.

Esimerkiksi jos Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa nuorten koulutukseen johtavassa tutkinnossa opiskelisi 2000 opiskelijaa, ja jos he jokainen kuluttaisivat 11 000 euroa vuodessa, tekisi se silloin vuodessa 22 miljoonaa euroa Kemi-Tornion alueelle. Kelalla

tulisi olemaan suuri positiivinen vaikutus opiskelijoiden aikaansaamaan 22 miljoonaan euroon, sillä Kela myöntää itsenäisesti asuvalle 20 vuotta täyttäneelle henkilölle 298 euroa opintotukea kuukaudessa ja asumislisää 201,60 euroa kuukaudessa. Nämä tuet tekevät yhteensä 499,6 euroa kuukaudessa. Jos kaikki 2000 nuorten koulutuksessa opiskelevaa opiskelijaa nostaisi opintotukea 499,6 euroa kuukaudessa tekisi se vuodessa lähes yhdeksän miljoonaa euroa. Yhdeksän miljoonan euron tukiin oletimme, että kaikki 2000 opiskelijaa nostaisivat opintukia yhdeksältä kuukaudelta. (Opintotuki 2012, hakupäivä 22.10.2012.)

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun opiskelijoilla on suuri vaikutus paikallisiin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Jos ammattikorkeakoulun opiskelijoita ei olisi, alueelta vähenisivät merkittävät tulot. Aivan kuten eräs paikallinen kuntosaliryrittäjä kertoi saavansa 40 prosenttia tuloista opiskelijoilta. Tämä pätee myös suurimpaan osaan Kemi-Tornion alueen muista paikallisista yrityksistä. Tästä todeten, ilman opiskelijoita näin pieni kaupunki ja sen yritykset menettäisivät todella suuret taloudelliset tulot.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyössä tutkimme Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun aluevaikuttavuutta. Tutkimukseen hankimme tietoa tilastoiden sekä opiskelijoiden tositteiden ja tiliotteiden avulla. Pyrimme tutkimuksessa saavuttamaan tarpeeksi kattavat tilastot Kemi-Tornion ammattikorkeakoulusta sekä riittävän vastausprosentin opiskelijoiden kuukausittaiseen kulutukseen.

Kahden osaongelman kautta lähdimme tuomaan Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun aluevaikuttavuutta esille tilastojen valossa. Tilastoista kuvasimme kymmenen vuoden aikana tapahtuneita muutoksia Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun opiskelija- ja tutkintojen suorittaneiden määrissä. Tilastoja tutkiessa huomasimme eroavaisuuksia, esimerkiksi opiskelijamäärät ovat olleet noususuhdanteisia, mutta silti nuorten opiskelijoiden määrät ovat laskeneet huomattavasti. Tähän voivat vaikuttaa monet eriävät seikat, osasyynä voi vaikuttaa muun muassa elinkeinorakenteen muutos, mutta toisaalta tähän asiaan voi vaikuttaa myös aikuiskoulutuksen yleistyminen. Näihin seikkoihin ja syiden selvittämiseen emme pyrkineet opinnäytetyöllämme, koska muuten aiheesta olisi tullut liian laaja. Halusimme tilastojen avulla selvittää aluevaikuttavuutta ja tuoda niitä esille yleisesti määrinä. Tilastoista käy ilmi, että Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun merkitys työvoiman tuottajana on kasvanut hieman, sillä opiskelijamäärä on noussut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Opiskelijat saavat aikaan toiminnallaan laajoja taloudellisia vaikutuksia, ja opiskelijoiden merkitystä rahavirtojen lähteenä on pidettävä huomattavana.

Toisen osaongelman myötä selvitimme kuinka paljon opiskelijat tuovat suoraa rahavirtaa alueelle. Olimme tyytyväisiä siihen, kuinka hyvin opiskelijat keräsivät henkilökohtaisia tositteitaan ja tiliotteitaan meidän tutkimukseen kuukauden ajalta. Vastausprosentiksi muodostui 56 prosenttia. Vastausprosentin koimme riittäväksi, sillä opiskelijat, joita tutkimukseen osallistuivat, olivat niin opintojen ohella työssäkäyviä kuin myös pelkästään opiskelevia. Olisimme toki voineet saada vastausprosenttia suuremmaksi, jos olisimme vielä enemmän muistuttaneet opiskelijoita osallistumisesta tutkimukseen. Valitsimme kuitenkin ajankohdallisesti hieman hankalan ajan tositteiden keruuseen, koska työharjoittelu jakso oli juuri alkamassa ja osa opiskelijoista lähti sitä suorittamaan, ei-

vätäkä sen vuoksi olleet tavoitettavissamme kasvotusten. Kun mietimme miten olisimme saaneet kattavampaa ja todellisempaa tulosta, olisimme voineet ottaa tarkkailuun pidemmän ajanjakson ja suuremman otantaryhmän.

Meidän mielestämme ensikertalaisina kvantitatiivisen tutkimukset tekijöinä saimme toteutettua hyvän ja kattavan tutkimuksen. Kokosimme opiskelijoiden antamista tiedoista yhteenvedon taulukkoon, joka löytyy liitteestä 4. Opiskelijoiden henkilöllisyyden salassapidon vuoksi kokosimme taulukon nimettöminä.

Tutkimuksesta osoittautui, että selvästi suurin rahavirta opiskelijoilla menee opiskelupaikkakunnalla vuokraan. Vuokranantajat niin yksityiset kuin kunnalliset saavat jo 14 opiskelijalta yli 4000 euroa kuukaudessa ja jos lasketaan, niin yli 2000 opiskelijaa toisi jo puolen miljoonan euron tulot kuukaudessa alueen vuokranantajille. Tutkimuksessa otimme huomioon sen, että nuorten opiskelijoiden kulutus on erilaista kuin esimerkiksi aikuisopiskelijoiden, joten olemme myös siksi laskeneet aikuisopiskelijat pois yhteenlaskuista ja käyttäneet 2000 opiskelijaa ja viitanneet nuoriin. Aikuisopiskelijoilla on yleensä esimerkiksi perheet ja asuntolainat allaan ja harvalla mahdollisuuksia opintotukeen. Perheissä muutenkin kulutus ruokakauppaan on huomattavasti suurempaa kuin opiskelijoilla, joita monet asuvat yksin. Täsmällisyyttä tutkimukseen haettaessa olisi ollut hyvä ottaa huomioon, ovatko kaikki opiskelijat, jotka tutkimukseen osallistuvat, yhden vai kahden hengen talouksia.

Opinnäytetyömme aihe oli laaja käsite, jota täytyi lähteä tarkentamaan opinnäytetyötä rakennettaessa. Opinnäytetyömme teoriatausta, joka rakentui koulutuksen vaikuttavuuden ja aluevaikuttavuuden käsitteiden tarkastelulle sekä ammattikorkeakoulujärjestelmän ja Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun esittelylle, pohjustui tutkimukseemme ja tutkimusongelmiimme. Tutkimuskohteena olivat Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu ja Liiketalouden koulutusohjelman Liikeakatemia opiskelijat. Vaikuttavuutta olisimme voineet käsitellä myös laajemmin ja tutkimusta laajemmalta alalta, mutta koimme, että mitä teimme, oli tarpeeksi.

Jatkoaiheena voisi kehittää tutkimuksen, jossa käsitellään vielä tarkemmin budjetillisesti Kemi-Tornion ammattikorkeakoulua, mahdollisuutena myös järjestää tutkimus nuorten opiskelijoiden kulutuksesta verrattuna aikuisopiskelijoihin, joiden määrä on muutenkin

kasvanut. Opinnäytetyön tutkimustuloksia voitaisiin hyödyntää esimerkiksi käytännön toiminnassa. Samantapaisen tutkimuksen voisi tehdä esimerkiksi kymmenen vuoden päästä ja tarkastella millaisena toiminta silloin näyttäytyy.

Opinnäytetyöprosessi koitui ajankäytännöllisesti haastavaksi työn ohessa, sillä piti kahdet eri työajat sovittaa aina yhteen. Haastavimman opinnäytetyöstä teki kuitenkin sen laajuus. Opinnäytetyö on pitkä ja laaja prosessi, joten jossain vaiheessa yksinkertaisesti tuntui, että vähempi olisi riittänyt. Opinnäytetyön tekeminen oli mielestämme haastava mutta mielenkiintoinen oppimisprosessi erityisesti meidän osaltamme valitun aineistonkeruumenetelmän osalta. Kokemuksena työn tekeminen oli sekä antoisaa että kuluttavaa. Mielenkiintoisinta työssä oli opiskelijoiden keräämistä tositteita ja tiliotteista muodostama kokonaisuus.

Minkä tahansa asian merkityksen huomaa konkreettisimmin silloin kun sitä ei enää ole. Mitä tapahtuisi, jos Kemi-Tornion ammattikorkeakoulua ja sen opiskelijoita ei enää olisi? Suorien aineellisten menestysten lisäksi alueelta häviäisi laadukasta ja monipuolista opetusta, tutkimusta sekä aluekehittämistyötä tekevä organisaatio, joka vastaa tällä hetkellä toimialueensa korkeimmasta ammatillisesta koulutuksesta. Alueen yritykset eivät saisi koulutettua työvoimaa ja nuorten väestönsän pysyminen maakunnassa olisi enemmän kuin epävarmaa. Tällaisen lähtökohtaisesti aineettoman, mutta päivittäisessä toiminnassa aineelliseksi muuttuvan, pääoman katoaminen Kemi-Tornion alueelta olisi todennäköisesti tuhoisaa seutukunnan tulevaisuudelle. Opiskelijat tekevät lisäksi vuosittain satoja opinnäytetöitä sekä harjoittelujaksoja alueen yrityksille ja organisaatioille. He opiskelevat ammattiinsa ja antavat samalla arvokkaita ja ennakkoluulottomia näkemyksiään alueen toimijoiden käyttöön.

Tarkasteltaessa ammattikorkeakoulun vaikuttavuutta on otettava huomioon se, että vaikka monet ammattikorkeakoulun toiminnot vaikuttavatkin alueella nopeasti, vaikutuksista osa todentaa vasta vuosien saatossa, tästä johtuen voi olla vaikeaa arvioida niiden kokonaismäärää. Lisäksi on otettava huomioon koulutuksen taloudellista merkitystä arvioitaessa, että sen vaikutukset syntyvät hitaasti ja välilliset vaikutukset ovat erittäin tärkeitä, vaikka niitä onkin hankala mitata. Opinnäytetyön perusteella voidaan pitää Kemi-Tornion ammattikorkeakoulua merkittävänä alueellisena toimijana, joka tuottaa osaajia alueen yritysten tarpeisiin.

LÄHTEET

- Alanen, Pekka 2000. Ammattikorkeakouluista osaavaa työvoimaa kuntasektorin ja alueen elinkeinoelämän tarpeisiin. Teoksessa Liljander Juha-Pekka (toim.) Omalla tiellä ammattikorkeakoulut jo kymmenen vuotta. Helsinki: Edita.
- Aloittaneet opiskelijat ammattikorkeakouluittain. Hakupäivä 23.2.2012.
<http://vipunen.csc.fi/fi-ammattikorkeakoulutus/opiskelijat/_layouts/XIVviewer.aspx?id=http://vipunen.csc.fi/fi-ammattikorkeakoulutus/Ammattikorkeakoulutusraportit/AMK.aloittaneet_amk.xlsx>
- Ammattikorkeakoulujen henkilöstö tieteenaloittain 2010. Hakupäivä 7.9.2012.
<http://vipunen.csc.fi/fi-ammattikorkeakoulutus/opiskelijat/_layouts/XIVviewer.aspx?id=http://vipunen.csc.fi/fi-ammattikorkeakoulutus/ammattikorkeakoulutusraportit/Vipunen_henkilosto.xlsx>
- Ammattikorkeakoululaki 9.5.2003/351.
- Antikainen Ari 1974. Korkeakoulujen vaikutus ympäristöönsä. Suunnitelmaraportti. Joensuun korkeakoulu, Joensuu.
- Arrow, Kenneth 1973. Higher education as a filter. *Journal of Public Economics*.
- Asplund, Rita 1991. Education, Human Capital and Economic Growth. Helsinki: Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen julkaisuja.
- Asplund, Rita 1993. Teollisuuden toimihenkilöiden palkat ja inhimillinen pääoma. Helsinki: Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen julkaisuja.
- Blaug, Mark 1985. Where are we now in the economics of education. Fourth Edition.
- Bowles, Samuel & Gintis Herbert 1975. The problem with Human Capital Theory – A Marxian Critique. *American Economic Review*.
- Carroll, Archie B. 1993. Business & Society, Ethics and Stakeholder Management. South Western Publishing Co, Cincinnati Ohio.
- Carroll, Archie B. & Näsi, Juha 1997. Understanding stakeholder thinking; themes from a Finnish conference. *Business Ethics*.
- Denison, Edward Fulton 1962. Sources of Economic Growth in the United States and the Alternates Before Us. New York: Committee for Economic Development.
- Eerikkilä, Ville 2011. RajaPartnersien hyppy tuntemattomaan. Hakupäivä 14.9.2012.
<http://liike.token.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=148&Itemid=56>
- Helo, Tuomo & Hedman, Juha 1996. Korkeakoulutuksen tuotokset tuotantopanoksena: Alueellinen ja tehdasteollisuuden toimialoittainen tarkastelu. Turun yliopisto, Turku.
- Hölttä, Seppo 1996. Yliopiston vaikuttavuus – Vaikuttavuuden tutkimuksesta korkeakoulujen vaikuttavuuden arviointiin. Teoksessa Juha-Pekka Liljander (toim.) Erilais-tuva korkeakoulutus.
- Kela 2012. Opintotuki. Hakupäivä 22.10.2012.
<<http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/060601115327IL>>
- Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu 2011. Esittely. Hakupäivä 8.5.2012.
<<http://www.token.fi/Suomeksi/Esittely.iw3>>
- Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu 2011. Länsi-Pohjan yrittäjät: Meri-Lappi tarvitsee ammattikorkeakoulun. Hakupäivä 29.11.2011.
<<http://www.token.fi/Suomeksi/Etusivu/Uutisia/Uutisarkisto.iw3?showlocation=51ec88c-0d2d-47e9-87f8-d55e399a2b20&newsID=56a18ba2-c515-4170-843f-bee6883b47f5>>

- Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu 2011. Tulokset ja tunnusluvut. Hakupäivä 14.1.2012. <http://www.token.fi/Suomeksi/Esittely/Tulokset_ja_tunnusluvut.iw3>
- Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu 2012. Liiketalouden koulutusohjelma. Hakupäivä 14.9.2012. <<http://www.token.fi/?DeptID=14602>>
- Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu 2012. Strategia 2012. Hakupäivä 8.5.2012. <<http://www.token.fi/loader.aspx?id=5867bb21-b5e1-44e5-b1e0-ec2b45f0c378>>
- Kinnunen, Juha 2001. Korkeakoulujen alueellisen vaikuttavuuden arviointi. Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisu 5. Helsinki.
- Korhonen, Maritta 2000. Ammattikorkeakoulu työ ja oppiminen yhteistyössä. Lisensiaattitutkimus. Tampereen yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunta, Tampere.
- Kotler, Philip & Andreasen, Alan 1995. Strategic Marketing for Nonprofit Organizations. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Kyläheiko, Kalevi & Okko, Paavo & Salmi, Pekka 2002. Knowledge-based view on industrial districts. Miami.
- Kourilehto, Tuulikki 2012. Lappia puolustaa ammattikorkean aloituspaikkoja. Pohjolan-Sanomat 15.2.2012.
- Lehtisalo, Liekki 1992. Vaikuttaako koulutus. Helsinki: Edita.
- Liitetaulukko 1. Ammattikorkeakoulujen uudet opiskelijat ja opiskelijat ammattikorkeakouluittain 2011. Hakupäivä 14.1.2012. <http://tilastokeskus.fi/til/akop/2011/01/akop_2011_01_2011-11-15_tau_001_fi.html>
- Linna, Eila 1999. Korkeakoulun vaikuttavuus ulkopuolisin silmin. Helsinki: Edita.
- Martin, Ron 1999. The new 'geographical turn' in economics: Some critical reflections. Cambridge Journal of Economics.
- Niemelä, Pauli 2004. Ammattikorkeakoulujen asema, rooli ja arvoperusta. Opetusministeriön julkaisuja 2004:30. Ammattikorkeakouluetiikka. Opetusministeriö: Helsinki.
- Näsi, Juha 1995. What is stakeholder-thinking? A Snapshot of a Social theory of the Firm. Teoksessa Juha Näsi (toim.) Understanding stakeholder thinking. Jyväskylä: LSR-Julkaisut Oy.
- Näsi, Juha & Näsi, Salme 1997. Accounting and Business Economics Traditions in Finland – from a Practical Discipline into a Scientific Subject and Field of Research. European Accounting Review.
- Opiskelijat ammattikorkeakouluittain. Hakupäivä 23.2.2012. <http://vipunen.csc.fi/fi/ammattikorkeakoulutus/opiskelijat/_layouts/XIVviewer.aspx?id=http://vipunen.csc.fi/fi/ammattikorkeakoulutus/ammattikorkeakoulutusraportit/AMK.opiskelijat_amk.xlsx>
- Opetushallitus 1995. Koulutuksen tuloksellisuuden arviointimalli. Helsinki: Yliopistopaino.
- Peltonen, Eriikka 2004. Korkeakoulusta valmistuneiden alueellinen sijoittuminen. Peltonen taloudellisen tutkimuslaitoksen työpapereita, Helsinki.
- Rahkonen, Iikka, päätoiminen tuntiopettaja, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Haastattelu 2.10.2012.
- Raivola, Reijo 2000. Tehoa vai laatua koulutukseen. Juva: WSOY.
- Rask, Maija 2002. Ammattikorkeakoululaitoksen vakiintuminen ja uudet haasteet. Teoksessa Liljander Juha-Pekka (toim.) Omalla tiellä ammattikorkeakoulut jo kymmenen vuotta. Helsinki: Edita.
- Riikkinen, Sirpa 2002. Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun alueellinen vaikuttavuus. Pro gradu –tutkielma. Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu, Lappeenranta.
- Salmi, Pekka & Blomqvist, Kirsimarja & Ahola, Jyrki & Kyläheiko, Kalevi 2001. Industrial districts and regional development: Towards a knowledge-based view. Tele-

- com Business Research Center Lappeenranta. Lappeenranta University of Technology, Lappeenranta.
- Spence, A. Michael 1974. Market Signalling: Informational Transfer in Hiring and Related Screening Processes. Harvard economic studies. Cambridge, Mass: Harvard University Press.
- Talala, Aila, taloussuunnittelija, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. RE: Opinnäyte-työtä varten tietoa organisaation menoista. Sähköpostiviesti aila.talala@tokem.fi 22.10.2012.
- Tassey, Gregory 1991. The functions of technology infrastructure in a competitive economy. Research Policy.
- Tarnanen, Teppo 2007. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun aluevaikuttavuus. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu, Joensuu.
- Tilastokeskus 2011. Liitetaulukko 1. Ammattikorkeakoulujen uudet opiskelijat ja opiskelijat ammattikorkeakouluittain 2011. Hakupäivä 14.1.2012. <http://www.stat.fi/til/akop/2011/01/akop_2011_01_2011-11-15_tau_001_fi.html>
- Tilastokeskus 2012. Toiminta ja tehtävät. Hakupäivä 19.9.2012. <<http://www.stat.fi/org/tilastokeskus/index.html>>
- Tolppi, Reijo 2012. Hakijoiden kertomaa. Lounais-Lappi 6.9.2012, 6.
- Tutkinnot ammattikorkeakouluittain. Hakupäivä 23.2.2012. <http://vipunen.csc.fi/fi-fi/ammattikorkeakoulutus/opiskelijat/_layouts/XIVviewer.aspx?id=http://vipunen.csc.fi/fi-fi/ammattikorkeakoulutus/ammattikorkeakoulutusraportit/AMK.tutkinnot_amk.xlsx>
- Vaherva, Tapio 1983. Koulutuksen vaikuttavuus – käsiteanalyttistä tarkastelua ja viitekehysten hahmottelua. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Valtonen, Päivi 1997. Koulutuksen vaikuttavuustutkimuksen tila Suomessa. Helsinki: Edita.
- Vesterinen, Marja- Liisa 2004. Tutkimus- ja kehitystyön kokonaisuus. Teoksessa Kotila Hannu & Mutanen Arto (toim.) Tutkiva ja kehittävä ammattikorkeakoulu. Helsinki: Edita.
- Vilka, Hanna 2007. Tutki ja mittaa – Määrällisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä: Tammi.
- Vipunen 2012. Hakupäivä 19.9.2012. <<http://vipunen.csc.fi/fi-fi/Pages/default.aspx>>

LIITTEET

Liite 1. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun opiskelija- ja tutkintomäärät. (Aloitaneet opiskelijat ammattikorkeakouluittain, Opiskelijat ammattikorkeakouluittain, Tutkinnot ammattikorkeakouluittain, 2011)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
opiskelijoita yhteensä	2729	2816	2804	2959	2876	2820	2843	2894	2990	2897
nuorten koulutuksessa	2214	2215	2139	2144	2053	2065	2072	2066	2065	2036
uudet opiskelijat	874	848	949	844	888	817	821	800	881	839
nuoria osuus	602	564	567	568	557	553	550	526	537	473
tutkinnot yhteensä	471	459	445	427	491	427	411	444	467	508
nuorten tutkinnot	381	358	353	314	355	298	299	341	315	339

Liite 2. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun henkilöstö koulutusaloittain 2010
(Ammattikorkeakoulujen henkilöstö tieteenaloittain 2010, hakupäivä 7.9.2012).

Koulutusala - amk	Opetushenkilökunta	T&K&I toiminnan henkilökunta	Muu henki- lökunta	Yhteensä
Kulttuuriala	15	3	5	23
Luonnontieteiden ala	12	1	4	16
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	54	8	10	71
Tekniikan ja liiken- teen ala	30	20	7	57
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hal- linnon ala	24	4	5	34
Erittelemätön		14	58	71
Yhteensä	135	50	88	273

Liite 3. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun toimintakulut 2011 (Talala 22.10.2012, sähköpostiviesti).

Talous €	Tavoite 2011	Tilinpäätös 2011	Poikkeama
Palkat	11 589 774	12 273 232	683 458
Henkilösivukulut	2 723 597	2 740 507	16 909
Palvelujen ostot	2 159 057	3 114 210	955 153
Aineet ja tarvikkeet	655 181	901 624	246 443
Avustukset	167 462	161972	-5 490
Muut toimintakulut	851 948	736 713	-115 235
Sisäiset kulut	4 344 306	4 479 297	134 991
TOIMINTAKULUT	22 491 326	24 407 554	1 916 229

Liite 4. Opiskelijoiden kulutus euroina kuukaudessa

	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13	X14	Yhteensä	Alat yhteensä
Citymarket	24,15		28,52	152,65	32,3	130,49	251,89	183,67	7,29		51,75	32,61	207,79	131,84	1234,95	
Prisma	30,99		19,76	73,01			10,28		145,37			16,83	8,85		305,09	
K-market			103,52	121,04	37,8		9,09	38,18	38,46		142,04	23,33	2,39	74,38	590,23	
Tampereen Säästö- Tex				16,5							48,43				64,93	
Supermarket							14,26	60			4,2			6	84,46	
Sale	2,55		1,45			29,76			36,96		14,96	14,99	36,16		136,83	
Ruokakaupasta		89,92	26	3,7		33,48			49	219,98	5,43		171,36	23,5	622,37	
Muut päivittäistavarat		21,65													21,65	
Alkoholi			8	17		16,38	35,86		9	38,69			36,39	25,2	186,52	3247,03
Urheiluliikkeet	312,27														312,27	
Vaatteet/ Asusteet		51,6	35	21,86		37,8	37		70,76	189,8	21			29,9	494,72	806,99
Linja-auto/liikenne	69	89						15			14				187	
Taksi						13,8	14				14				41,8	
Bensakulut									116,75			60	147,53	95,1	419,38	648,18
Koti/sisustus	35,73			85,6		214,69	70,4						17,8	34,46	458,68	458,68
Vapaa-aika	3,82	6		43			128,85	3,5	4,5		16		37	42	284,67	
Posti						20,5									20,5	
Lemmikki					54,7									24,28	78,98	384,15
Asuminen/vuokrat		380	475,5		283	365	267,99	505	376,65	450	343		540	150	4136,14	4136,14
Koulu ruoka	24,7	29,4			2,4			7,6	5,8		9,2	25,4	2,4		106,9	
Ravintola/ Kahvila	26,4	13,3	53,7	47,11	94,85	32,3		52,57	156,34		51,25	17,8	67,65	70,6	683,87	
Baarit			4			9			44,2		14	24	7	59	161,2	
Huoltoasemat						12,9	5,6		9,9						28,4	
Kioski							20,8		21,2		23,6				65,6	1045,97
Kauneus	26,7													43,02	69,72	
Apteekki	45,03			106,9				125,71	89,4		54,58		50,06	13,6	546,07	
Optikko				15,4											15,4	631,19
Sähkölasku	20	20	20	100	25	15	20		33,08	35	22		33,5		323,58	323,58
Vesilasku	20	20	16	50			35				18				139	139
Puhelinlasku	20	20	30	40	20	9,98	50	10	22,4	20	31,4		20	20	293,78	293,78
Netti lasku		15	35,9	20	20	15	10	19,95	13,9	32	21		29	10	241,75	241,75
															12356,44	